

**NACRT PRIJEDLOGA STRATEGIJE NACIONALNE
SIGURNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE**

Zagreb, lipanj 2017.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE STRATEGIJE

Ustavna osnova za donošenje ove Strategije sadržana je u članku 80. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI STRATEGIJOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM STRATEGIJE

Jedna od najvažnijih odgovornosti svake države demokratskog političkog poretka je osiguranje vlastite sigurnosti, teritorijalnog integriteta i opstojnosti, uključujući izgradnju i zaštitu institucija koje jamče povjerenje, dobru vladavinu i razvoj države.

Kako bi te svoje obveze država sustavno provodila, mora organizirati sustav nacionalne sigurnosti koji će biti pravilno vođen, strateški usredotočen na ključne izazove, dobro koordiniran, priuštiv, učinkovit i odgovoran, pripremljen za upravljanje rizicima i spreman odgovoriti na sve izazove s kojima se država suočava ili bi se mogla suočiti u budućnosti.

Sigurnosne prijetnje, rizici i izazovi mijenjaju se kontinuirano i brzo, složeni su, međusobno povezani i nepredvidivi čime se stvaraju potrebe za stalnim razvojem nacionalne sigurnosne politike i sposobnosti za odgovor na promjene.

S obzirom na visoku složenost međunarodnog okružja, kao i složenost i nelinearnu pojavnost suvremenih prijetnji, izazova i kriza, posebno je važno organizirati sustav koji će biti sposoban provoditi funkciju sigurnosti na način koji će donijeti najveće moguće koristi državi i stvoriti stanje sigurnosti u kojemu će biti osigurani svi uvjeti za nesmetan razvoj države i njezinih građana.

Važeća Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske usvojena je 2002. godine te s obzirom na današnje uvjete unutarnjeg i vanjskog okružja više ne ispunjava svoju ulogu ishodišnog strateškog dokumenta kojim se određuju politike i instrumenti za ostvarivanje vizije i nacionalnih interesa odnosno postizanje sigurnosnih uvjeta koji će omogućiti uravnotežen i kontinuiran razvoj države i društva.

Danas je paradigma sigurnosti značajno promijenjena, tako da je mala vjerojatnost izravne vojne ugroze dok se povećava vjerojatnost asimetričnih ugroza, kao i hibridnih, gospodarskih i drugih prijetnji. Stoga se, uz trajnu brigu za opstojnost države, usredotočenje djelovanja pojačano usmjerava i na sigurnost i prosperitet pojedinca, odnosno ljudsku sigurnost.

Republika Hrvatska u skupini je malih država Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i Europske unije te nema velikih mogućnosti iz kojih bi mogla neograničeno crpiti materijalne, financijske i ljudske resurse za održavanje potrebne razine sigurnosti.

Strategija nacionalne sigurnosti razvija sveobuhvatni nacionalni koncept sigurnosti koji osigurava bolju koordinaciju, strateško planiranje, udruživanje resursa te ujednačeni razvoj sposobnosti s ciljem razvoja sigurnosnih politika koje će na nacionalnoj razini jamčiti građanima visoku razinu sigurnosti, u suradnji sa saveznicima i partnerima.

Taj je koncept u Strategiji definiran kao koncept domovinske sigurnosti, kao jedan od odgovora na sigurnosne ugroze i rizike kroz njihovo prepoznavanje, određivanje potrebnih resursa i razvojnih prioriteta, upravljanje odgovorima i stvaranje sigurnosne kulture za očuvanje nacionalnog identiteta i ustavnih vrednota te osiguravanje razvoja nacionalne odgovornosti za našu sadašnjost i budućnost.

Strategijom nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske izgrađivat će se nacionalne sigurnosne politike, strukture i sposobnosti za djelovanje unutar i izvan nacionalnog teritorija, sveobuhvatnim pristupom u ostvarivanju sigurnosnih ciljeva, uključivanjem svih državnih tijela, te aktivnim sudjelovanjem građana i cjelokupnog društva.

Strategijom nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske određuju se vizija nacionalne sigurnosti i sigurnosni koncept Republike Hrvatske, utvrđuju se nacionalni interesi, opisuje se sigurnosno okružje te se konkretiziraju politike nacionalne sigurnosti u području svakog nacionalnog interesa kroz strateške ciljeve, instrumente i mehanizme njihova ostvarivanja. Njome se utvrđuje da je razvoj strategije trajan proces u kojem Vlada Republike Hrvatske, u suradnji s Predsjednikom Republike Hrvatske na početku svoga mandata ažurira postojeću ili izrađuje novu Strategiju nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske, ovisno o promjenama međunarodnog i nacionalnog strateškog okružja te jednom godišnje izvješćuje Hrvatski sabor o njezinoj provedbi.

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske obvezuje sva državna tijela da donesu svoje strateške i druge dokumente kojima će, u okvirima svojih nadležnosti, određivati konkretne ciljeve, mjere, postupke i sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU STRATEGIJE

Za provedbu ove Strategije zahtijevat će se postupno povećanje financijskih sredstava za obranu u državnom proračunu Republike Hrvatske prema ciljanih 2% BDP-a, uvažavajući fiskalne i ekonomske mogućnosti Republike Hrvatske.

IV. TEKST NACRTA PRIJEDLOGA STRATEGIJE NACIONALNE SIGURNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE, S OBRAZLOŽENJEM

STRATEGIJE NACIONALNE SIGURNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

I. Uvod, vizija i sigurnosni koncept

Republika Hrvatska je suverena srednjoeuropska, podunavska, jadranska i sredozemna država koja samostalno oblikuje svoje strategije i politike s namjerom ostvarivanja nacionalnih interesa i ciljeva, gospodarskog, političkog i društvenog razvoja, sigurnosti građana, zaštite nacionalnog identiteta te temeljnih vrednota određenih Ustavom. Od postizanja samostalnosti, obrane i oslobođenja državnog teritorija u Domovinskom ratu, Republika Hrvatska se razvila u slobodnu, demokratsku i odgovornu državu. Članstvom u Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora (u daljnjem tekstu NATO) i Europskoj uniji ostvareni su važni vanjskopolitički i sigurnosni ciljevi te stvoreni uvjeti koji Republici Hrvatskoj omogućuju dodatne gospodarske, političke i sigurnosne razvojne prilike.

Vlastitim djelovanjem, u interakciji s brojnim međunarodnim procesima, postignuta je visoka razina sigurnosti koja Republici Hrvatskoj omogućuje uravnoteženi razvoj. Međutim, vanjske i unutarnje prijetnje, rizici i izazovi mijenjaju se kontinuirano i brzo, vrlo su složeni, povezani i često nepredvidivi, čime se stvara potreba za stalnim razvojem nacionalne sigurnosne politike i sposobnosti odgovora na promjene.

Nacionalna sigurnost u Republici Hrvatskoj ostvaruje se usklađenim djelovanjem na svim područjima razvoja, a ne samo sigurnosnim instrumentima i aktivnostima. Potrebno je razvijati nacionalne sigurnosne politike, strukturu i sposobnosti koji će osigurati djelovanje unutar nacionalnog teritorija, ali i izvan njega, samostalno i zajedničkim međunarodnim naporima u postizanju mira, rješavanju sukoba i izgradnji povjerenja.

Vizija Republike Hrvatske je sveobuhvatnim i koordiniranim djelovanjem razvijati se kao demokratska i slobodna država sposobna štititi svoje stanovništvo, teritorij i suverenitet, nacionalni identitet, najviše vrednote ustavnog poretka, ljudska prava i slobode. Republika Hrvatska će osiguravati gospodarski i društveni prosperitet, koji će omogućiti demografsku obnovu i revitalizaciju. Trajno će se skrbiti o pripadnicima hrvatskoga naroda u drugim državama, razvijati svoj ugled i utjecaj u međunarodnom okružju, sudjelovati u oblikovanju međunarodne stabilnosti i mira kao članica Ujedinjenih naroda, Europske unije, NATO-a i drugih međunarodnih i regionalnih organizacija.

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu Strategija nacionalne sigurnosti) ishodišni je strateški dokument kojim se određuju politike i instrumenti za ostvarivanje vizije i nacionalnih interesa te postizanje sigurnosnih uvjeta koji će omogućiti uravnotežen i kontinuiran razvoj države i društva. Ova strategija uvodi novu paradigmat sigurnosti koja se temelji na modelu ljudske sigurnosti, odnosno sigurnosti pojedinca – svakoga građanina Republike Hrvatske.

U današnjem svijetu unutarnji i vanjski aspekti sigurnosti snažno su povezani, što utječe na naše opredjeljenje za sveobuhvatnim pristupom ostvarivanju sigurnosnih ciljeva.

Republika Hrvatska i njezini građani imaju iskustvo i poznaju koncept sveobuhvatnog djelovanja koji je izravno primijenjen u Domovinskom ratu, u kojemu su usklađeno djelovali civilni, vojni, diplomatski, gospodarski i politički potencijali, s ciljem ostvarivanja slobode,

neovisnosti te pune suverenosti Republike Hrvatske. Ovakvim pristupom omogućuje se razvoj sustava koji će koordinirati djelovanje svih državnih tijela, kao i uključivanje građana i cjelokupnog društva u oblikovanje i provođenje sigurnosnih politika. Sveobuhvatan i uključiv pristup preduvjet je održivoga društveno-gospodarskog razvoja i jačanja otpornosti u svim uvjetima te međunarodnog djelovanja utemeljenog na solidarnosti i povjerenju među partnerima.

Republika Hrvatska razvijat će održive sigurnosne politike i instrumente te organizirati sustav koji će biti usmjeren na ključne izazove, proaktivan, koordiniran, financijski održiv, učinkovit, odgovoran i pripremljen za upravljanje rizicima.

Razvoj strategije nacionalne sigurnosti trajan je proces unutar kojeg svaka Vlada Republike Hrvatske, na početku mandata i u suradnji s Predsjednikom Republike Hrvatske predlaže novu ili izmjenu važeće Strategije nacionalne sigurnosti. Na taj će se način strategije nacionalne sigurnosti redovito prilagođavati strateškom okružju.

Republika Hrvatska će za ostvarivanje i zaštitu nacionalnih interesa te provedbu strateških ciljeva upotrijebiti sva raspoloživa sredstva, razmjerno prijetnjama i rizicima kojima je izložena.

II. Nacionalni interesi

Republika Hrvatska izvodi svoje nacionalne interese iz temeljnih vrednota definiranih Ustavom i vizije, polazeći od vlastitoga geostrateškog i geopolitičkog položaja te stanja i trendova u međunarodnom okružju:

- **Sigurnost** stanovništva te teritorijalni integritet i suverenitet Republike Hrvatske temeljni su preduvjeti opstojnosti države u svim njezinim funkcijama.
- **Dobrobit i prosperitet** građana najvažniji su pokazatelj kvalitete i uspješnosti države, demokratskog političkog sustava i stabilnog društva.
- **Nacionalni identitet, međunarodni ugled i utjecaj** omogućuju Republici Hrvatskoj sudjelovanje u međunarodnim procesima i u oblikovanju povoljnoga međunarodnog okružja.
- **Ravnopravan položaj, suverenitet i opstanak** hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, položaj hrvatske nacionalne manjine u drugim državama te Hrvati u iseljeništvu uživaju osobitu skrb i zaštitu Republike Hrvatske.

III. Sigurnosno okružje

Globalna razina

Povezan i međuovisan svijet nudi brojne prilike za postizanje dobrobiti i sigurnosti, ali istodobno postaje sve složeniji i nesigurniji, izložen brzim promjenama i novim izazovima. Tomu pridonose i trendovi povezani s klimatskim promjenama, demografskim kretanjima i migracijama stanovništva, razvojem novih tehnologija i globalizacijom gospodarstva kao i sve važnijom ulogom interneta u kreiranju društvenih i sigurnosnih procesa.

Geopolitička nadmetanja velikih sila utječu na slabljenje multilateralizma te izbijanje međudržavnih i unutardržavnih sukoba. Jačanje moći nedržavnih aktera pritom dodatno usložnjava sigurnosne prilike u svijetu. Promjene globalnih središta moći utjecat će na brojne

regionalne i lokalne događaje te procese koji mogu bitno utjecati na ispunjavanje ciljeva određenih ovom Strategijom.

Nove tehnologije mijenjaju sve aspekte života, dok su broj stanovnika, posebno u siromašnim i nerazvijenim državama, kao i potrebe za resursima i dalje u značajnom porastu. Nejednakost između razvijenih i nerazvijenih država jedan su od uzroka velikih migracijskih kretanja. Pojavom novih virusa i bakterija otpornih na lijekove povećavaju se prijetnje zdravlju stanovništva, čemu pogoduju klimatske promjene, onečišćenje okoliša, porast svih oblika međunarodnog prometa i masovne migracije stanovništva.

Razvoj informacijskih i komunikacijskih tehnologija omogućio je procese koji povezuju svijet i olakšavaju život, ali je stvorio i nove prijetnje i rizike. Ovisnost društava i pojedinaca o internetu i informacijskoj tehnologiji predstavljaju posebnu osjetljivost. Napadi u kibernetičkom prostoru, bez obzira na motive, sve više ugrožavaju pojedince, organizacije i države. Istodobno, organizacijska fluidnost, geografska rasprostranjenost, tehnološka difuznost i neograničena mogućnost komunikacije otežavaju identifikaciju napadača, njihovih namjera i sposobnosti. Kibernetički kriminal je u porastu, a kibernetički prostor sve se više koristi za nezakonito djelovanje. Osim moguće povrede sigurnosti klasificiranih, osobnih i osjetljivih podataka, prijetnju predstavlja i korištenje kibernetičkog prostora za izazivanje žrtava i šteta u materijalnom svijetu. Radikalne ideje i pokreti, koji prerastaju u ekstremizam i terorizam, multipliciraju se i šire na internetu i društvenim mrežama, čime poprimaju doseg i utjecaj kakav ranije nisu imali.

Dinamika i kompleksnost promjena otežavaju pouzdano prepoznavanje trendova i predviđanje događaja i to ne samo dugoročno, već i u bliskoj budućnosti. Sigurnosni interesi država sve će se više voditi potrebom za pristupom hrani, vodi, energiji i komunikacijama, a budući će se sukobi odvijati u nejasnoj i teško razlučivoj situaciji između rata i mira.

Europa i europsko susjedstvo

Europsku uniju okružuje pojas nestabilnosti koji se proteže od sjeverne Afrike, preko Bliskog istoka do Kavkaza i srednje Azije. Ovaj je pojas dugoročno izvor sigurnosnih izazova, od terorizma, nezakonitih migracija, ekstremizma, organiziranog kriminala i hibridnog djelovanja, do otvorenih regionalnih oružanih sukoba.

Terorizam je stalna prijetnja međunarodnoj i nacionalnoj sigurnosti, a bitno se povećala spremnost i sposobnost terorista za izazivanjem većeg broja žrtava i razaranja većih razmjera. Terorističke skupine koriste se suvremenom tehnologijom za širenje svoje ideologije, obuku, novačenje boraca i terorističke napade. Terorističkim skupinama koje sudjeluju u sukobima u Siriji i Iraku pridružilo se tisuće Europljana, čiji je povratak u matične države dugoročni sigurnosni rizik.

Masovna migracijska kretanja prema Europi su socijalni, razvojni, gospodarski, politički, kulturološki, zdravstveni, integracijski i sigurnosni izazov za europska društva. Migracije su posljedica brojnih čimbenika, poput ratnih sukoba, slabih država, siromaštva, nezaposlenosti i klimatskih promjena, zbog čega se očekuje da će se priljev migranata prema Europi dugoročno nastaviti. Jedan od izazova vezan uz migracijska kretanja je i daljnja primjena međunarodnoga prava prema migrantima i izbjeglicama.

Istodobno, brojne europske države suočene su s padom nataliteta i starenjem stanovništva te demografski deficit mogu nadomjestiti jedino useljavanjem, pri čemu je upravljanje i kontrola tog procesa velik izazov za te države.

Europska unija suočena je i s izazovom uspostavljanja i provedbe zajedničkih europskih politika u pojedinim područjima, kao što su, primjerice, financije, migrantska politika, odnos prema nekim državama izvan Europske unije te uključivanje u rješavanje kriza. Izazov su i procesi političke radikalizacije i populizma u pojedinim državama. Vidljivo je kako europski kontinent sve više osjeća posljedice geopolitičkih napetosti i prijetnje europskoj sigurnosti, posebice nakon izbijanja krize u Ukrajini.

Vjerojatnost velikoga konvencionalnog sukoba u koji bi bile uključene članice NATO-a i Europske unije je niska zbog potencijalno katastrofalnih posljedica, ali se takav sukob ne smije u potpunosti isključiti.

Energetska sigurnost i osiguravanje stabilne opskrbe energentima po prihvatljivim cijenama jedan je od temeljnih preduvjeta razvoja suvremenih država. Članice Europske unije u značajnoj su mjeri ovisne o uvozu energenata, posebice nafte i prirodnog plina, pri čemu ovisnost o samo jednom dobavljaču može postati instrument za postizanje vanjskopolitičkih ciljeva.

Područja geopolitičkih nadmetanja i preklapanja interesa velikih sila izložena su opasnosti od destabilizacije vanjskim djelovanjima i utjecajima koji mogu uključivati i različite oblike hibridnih prijetnji.

Jugoistočno susjedstvo

Okružje Republike Hrvatske izvor je potencijalnih izazova, ali i prilika za promicanje i zaštitu nacionalnih interesa. Politička nestabilnost, nedovoljno izgrađene državne institucije, korupcija, visoka stopa nezaposlenosti te socijalne i etničke, odnosno međunacionalne napetosti čine sigurnosnu situaciju u našem jugoistočnom susjedstvu krhkom, što se odražava i na hrvatske interese. Aktivna prisutnost Europske unije i NATO-a u tom prostoru i dalje je važan čimbenik stabilnosti.

Države jugoistočne Europe koje nisu članice NATO-a i Europske unije imaju različite vanjskopolitičke ciljeve i aspiracije, ali svaka od njih vidi Europsku uniju i/ili NATO kao vlastiti cilj i nalazi se u različitim fazama procesa pristupanja euroatlantskim integracijama.

Iako je u jugoistočnom susjedstvu i dalje dominantan euroatlantski utjecaj, otvoren je prostor utjecaju drugih globalnih i regionalnih aktera, a geopolitička nadmetanja i različiti destabilizirajući vanjski utjecaji preslikavaju se i na ovo područje.

Hrvatsko susjedstvo pokazuje trendove jačanja netolerancije, radikalizama i ekstremizama, posebice islamističkog radikalizma. Nije izgledno da bi u srednjoročnom razdoblju uzroci radikalizacije i novačenja ekstremnih islamista mogli biti uklonjeni ili u većoj mjeri ublaženi. Od početka sukoba u Siriji i Iraku više stotina osoba s područja jugoistočne Europe priključilo se terorističkim organizacijama koje su aktivne u područjima ratnih sukoba. Njihov povratak u matične države povećava rizik od terorizma i za Republiku Hrvatsku. Prijetnju predstavljaju i samoradikalizirani pojedinci koji nisu u izravnom kontaktu s terorističkim organizacijama, ali bi, pod utjecajem terorističke propagande, mogli izvesti pojedinačne terorističke napade.

Jačanje radikalnog nacionalizma utemeljenog na velikodržavnim ideologijama, koje uključuju ideje o promjenama međunarodno priznatih granica, kao i aktivnosti usmjerene na narušavanje vjerodostojnosti Republike Hrvatske, su prijetnja sigurnosti, interesima i ugledu Republike Hrvatske te ugrožavaju opstanak i položaj Hrvata u jugoistočnom susjedstvu.

U nekim državama godinama je vidljiva difamacijska kampanja usmjerena protiv Republike Hrvatske sa svim obilježjima hibridnog i specijalnog djelovanja, odnosno planske, trajne i sustavne aktivnosti koje podržavaju državna tijela.

Republika Hrvatska nalazi se na jednoj od ruta kojom se organizirane kriminalne skupine koriste za krijumčarenje oružja, ljudi, droge i ostalih opasnih sredstava. Nestabilnost u različitim kriznim područjima dovela je do povećane potražnje ilegalnog oružja i vojne opreme, što dovodi do porasta organiziranog kriminala. Uz to, područje jugoistočne Europe postalo je jedno od najfrekventnijih migracijskih tranzitnih pravaca. Sigurnosna prijetnja za Republiku Hrvatsku je i opasnost od proliferacije oružja za masovno uništavanje te sredstava i tehnologija dvojne namjene, posebno korištenjem teritorija Republike Hrvatske za njihov transport u druge države.

Uz sve navedene sigurnosne izazove i rizike, područje jugoistočne Europe, kao i ukupno hrvatsko susjedstvo, ujedno je i prilika za širenje političke, gospodarske, sigurnosne, prometne, energetske i druge suradnje.

Sigurnosne prijetnje, rizici i izazovi za Republiku Hrvatsku

Republika Hrvatska, kao članica Europske unije, pripada skupini država razvijene demokracije, s kojima dijeli zajedničke europske vrijednosti. Uz prednosti koje proizlaze iz članstva, Republika Hrvatska s partnerskim državama dijeli i sigurnosne izazove. Republika Hrvatska, zahvaljujući položaju srednjoeuropske, podunavske, jadranske i sredozemne države, posjeduje brojne resurse, kao što su Jadransko more i podmorje, čiste vode, šume i poljoprivredna zemljišta, nacionalni parkovi kao i bogata kulturna baština, što joj otvara brojne prirodne, prometne, energetske i gospodarske prilike.

Bez obzira na složenost sigurnosno-političke situacije, slijedom postojećih i sagledivih političkih i sigurnosnih okolnosti te uz jamstva nacionalne i kolektivne obrane, vjerojatnost izravne konvencionalne vojne prijetnje hrvatskom teritoriju je niska, ali se ne smije zanemariti zbog mogućih velikih posljedica.

Neriješena pitanja o razgraničenju s pojedinim susjednim državama mogla bi imati negativne utjecaje na učinkovitu kontrolu državnih granica i nadzor državnog područja Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska je zbog svojega geopolitičkog položaja i članstva u Europskoj uniji i NATO-u zahvaćena geopolitičkim sučeljavanjima. Stoga je izložena političkom i obavještajnom djelovanju država i nedržavnih čimbenika koji Europsku uniju i NATO doživljavaju kao sigurnosnu prijetnju ili izazov. Unutarnjopolitičke, gospodarske, sigurnosne i obrambene prilike mogu biti predmetom političkog i obavještajnog djelovanja država i drugih čimbenika čiji se interesi, aktivnosti i stavovi ne podudaraju s hrvatskima.

Republika Hrvatska je, samostalno ili kao dio euroatlantskih integracija, izložena i oblicima hibridnog djelovanja koje sadrži elemente nekonvencionalnog, asimetričnog i kibernetičkog djelovanja s ciljem iskorištavanja ranjivosti, slabljenja hrvatskog suvereniteta i

neovisnosti, potkopavanje demokratskih vrijednosti i sloboda, destabilizacije državnih institucija te narušavanja ugleda i utjecaja Republike Hrvatske.

Vjerojatnost terorističkog napada u Republici Hrvatskoj je niska, ali su potencijalne posljedice visoke, posebice u kontekstu razvijenoga turističkog i prometnog sektora. Jedna od sigurnosnih prijetnji s kojom je Republika Hrvatska suočena je i tranzit pripadnika terorističkih organizacija preko hrvatskoga teritorija, za što se koriste i nezakonite migracije.

Ekstremističko djelovanje pojedinaca i skupina na teritoriju Republike Hrvatske je sporadično, bez pokretačkog potencijala i šire potpore građana i nema potencijal ugrožavanja javne sigurnosti. Ekstremizam je vidljiv i kod pojedinaca unutar navijačkih skupina. Nasilje, ekstremistička retorika i simbolika kojom se koriste pojedinci unutar navijačkih i drugih skupina narušavaju sigurnosnu situaciju u Republici Hrvatskoj i njezin međunarodni ugled.

Korupcija u javnom sektoru jedan je od važnih izazova za Republiku Hrvatsku koji utječe na funkcioniranje slobodnog tržišta, gospodarski rast, neovisnost, djelotvornost i učinkovitost javnih i državnih funkcija te stvara gubitak povjerenja u javne institucije. Korupcija smanjuje investicijski potencijal u Republici Hrvatskoj, a odražava se i na međunarodni ugled i aktivnosti hrvatskih tvrtki na međunarodnom tržištu. Najčešći oblici korupcije vezani su uz postupke javne nabave te pri izdavanju raznih dozvola i suglasnosti na državnoj i lokalnoj razini.

Organizirani kriminal je prijetnja nacionalnoj sigurnosti jer ugrožava institucionalni sustav, gospodarsku i financijsku stabilnost te javnu sigurnost. Prijetnji od transnacionalnog organiziranog kriminala pogoduje hrvatski prometni, gospodarski i geografski položaj.

Informatizacijom hrvatskog društva, digitalizacijom javnih usluga poput e-zdravstva i e-uprave te širenjem međusobno povezane komunikacijske infrastrukture povećava se osjetljivost na kibernetičke prijetnje.

Međuovisnost svjetskoga gospodarstva čini nacionalna gospodarstva ranjivima na vanjske utjecaje. Republika Hrvatska je, zbog značajnog udjela turističkog i prometnog sektora u BDP-u, posebno osjetljiva na globalne gospodarske i sigurnosne trendove. Hrvatsko gospodarstvo suočava se s izazovima povećanja konkurentnosti, veće učinkovitosti javnog sektora, većih ulaganja u istraživanje i razvoj, smanjivanja dugova te upravljanja javnim tvrtkama i državnom imovinom. Poljoprivreda je područje u kojem Republika Hrvatska ima brojne neiskorištene kapacitete, uz neobrađene površine, velik uvoz i male površine koje se navodnjavaju te velike površine nezaštićene od poplava. Socijalne prilike obilježene su porastom siromaštva, društvenom nejednakošću, financijskom zaduženošću građana i strukturnom nezaposlenošću.

Republika Hrvatska ima negativnu demografsku strukturu i trendove čiji će se nastavak odraziti na društveno-gospodarski razvoj zemlje. Nizak natalitet, depopulacija, negativan saldo migracija i poremećaj dobne strukture stanovništva značajno će povećavati izazove s kojima se suočava hrvatsko društvo, kao što su nedostatak radne snage, neravnomjerna naseljenost te socijalni i ekonomski pritisci na državne i javne funkcije.

Jačanjem hrvatskoga gospodarstva povećavat će se i potrebe za energentima i njihovim uvozom, što će povećavati osjetljivost Republike Hrvatske na poremećaje u opskrbi energentima. Istodobno, postoje mogućnosti za daljnju diversifikaciju izvora energenata, izgradnje alternativnih i obnovljivih izvora te jačanje energetske učinkovitosti.

Klimatske promjene se u Republici Hrvatskoj očituju kao ekstremne vrućine, suše i oborine. Jadransko more osjetljivo je na klimatske promjene, a već se uočavaju promjene u jadranskoj flori i fauni. Dugoročno će klimatske promjene utjecati na podizanje razine mora, pojavu dugotrajnih suša te smanjenje izvora pitke vode. Ovakvi uvjeti izravno će utjecati na zdravlje građana, uz pojave bolesti koje nisu tipične za hrvatsko podneblje. Gospodarske grane, poput turizma, poljoprivrede, ribarstva i energetike, osjetit će izravne posljedice klimatskih promjena.

Narušavanje okoliša utječe na smanjivanje biološke raznolikosti, pojavu bolesti, ugrožavanje opstanka i bogatstva staništa i šuma, onečišćavanje voda, mora i zraka te gubitak plodnog tla.

Minsko-eksplozivna i neeksplozivna ubojna sredstva zaostala iz Domovinskog rata i dalje su sigurnosni problem Republike Hrvatske. Osim opasnosti po živote građana, postojanje minski zagađenih i sumnjivih površina priječi društveni i gospodarski razvoj.

Prirodne i ljudskim djelovanjem izazvane nesreće i katastrofe mogu pogoditi stanovništvo, prirodna i materijalna dobra te kritične infrastrukture Republike Hrvatske i susjednih država. Od prirodnih nesreća, Republika Hrvatska posebno je osjetljiva na potrese, poplave i požare otvorenog prostora. Nesreće u rizičnim industrijskim postrojenjima, u Republici Hrvatskoj ili susjednim državama, mogu izazvati teške ekološke i sigurnosne posljedice. Stoga je iznimno bitna odgovarajuća razina sigurnosti i ekoloških standarda u industrijskim postrojenjima koja koriste ili u prirodu ispuštaju opasne ili štetne tvari.

IV. Strateški ciljevi, instrumenti i mehanizmi njihova ostvarivanja

Strateški ciljevi predstavljaju konkretizaciju ostvarivanja politike nacionalne sigurnosti u području svakoga nacionalnog interesa, u skladu s uvjetima strateškog okružja i promatrano kroz razinu ambicije u srednjoročnom razdoblju. Za ostvarivanje strateških ciljeva Republika Hrvatska koristit će se svim raspoloživim instrumentima i mehanizmima nacionalne moći.

Strateški ciljevi su:

- Dostizanje najvišeg stupnja sigurnosti i zaštite stanovništva te kritičnih infrastrukture.
- Uspostava i razvoj sustava domovinske sigurnosti.
- Razvoj i održavanje snažne i aktivne obrane.
- Ekološka Hrvatska i razvoj snažnoga i održivoga gospodarstva.
- Demografska obnova i revitalizacija hrvatskoga društva.
- Razvoj državne uprave po mjeri građana i strateško komuniciranje.
- Zaštita, jačanje i promocija najviših vrednota ustavnoga poretka i hrvatskoga nacionalnoga identiteta.
- Jačanje međunarodnog ugleda i utjecaja Republike Hrvatske.
- Osiguranje opstanka, zaštita identiteta i političkog subjektiviteta hrvatskoga naroda, kao konstitutivnog u Bosni i Hercegovini, zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama i iseljeništvu.

Strategija nacionalne sigurnosti razmatra ostvarivanje strateških ciljeva povezanih s nacionalnim interesom iz kojeg proizlazi svaki cilj.

A. Sigurnost stanovništva, teritorijalni integritet i suverenitet Republike Hrvatske

Dostizanje najvišeg stupnja sigurnosti i zaštita stanovništva te kritičnih infrastruktura

Ostvarivanje nacionalnih interesa polazi od osiguravanja sloboda, prava i sigurnosti građana. Javna sigurnost i sigurnost građana temelj je razvoja pojedinca, društvenih skupina i društva u cjelini. Ostvarivanje primjerene kvalitete života i povoljnih uvjeta za rad i stvaranje te održivi razvoj cjelokupnoga društva primarna je funkcija javne sigurnosti. Za sigurno društvo nužna je zaštita života, spašavanje ljudi i dobara te zaštita kritičnih infrastruktura.

Republika Hrvatska će u području javne sigurnosti osiguravati ravnotežu između sigurnosnih potreba društva i države te temeljnih vrednota zajamčenih Ustavom.

Sigurnost društva i pojedinca preduvjet je uspješnog razvoja gospodarstva, osobito turizma, kao važne gospodarske grane. Republika Hrvatska je na međunarodnom turističkom tržištu prepoznata kao sigurna država, što je u današnjim uvjetima jedan od najvažnijih kriterija za donošenje odluke o putovanju i izboru odredišta.

Ključni preduvjeti ostvarivanja javne sigurnosti su preventivno djelovanje, stalna razmjena informacija, koordinacija i suradnja tijela i organizacija javne sigurnosti, gospodarskih subjekata te svakog građanina. Poticat će se uključivanje javnosti u ostvarivanje sigurnosti te razvijanje sigurnosne kulture i svijesti o važnosti brige o sebi, najbližima, društvu i radnom okruženju, ispunjavanju potrebe za fizičkom, intelektualnom i emotivnom sigurnošću i stvaranju sigurne okoline u materijalnom i duhovnom okruženju.

Policija, kao jedan od glavnih čimbenika javne sigurnosti, usmjerena je na zaštitu sigurnosti građana i imovine te zaštitu temeljnih prava i sloboda. Pojačat će se djelovanje u osiguravanju javnog reda i mira, otkrivanju, istraživanju i suzbijanju kriminaliteta, brizi o sigurnosti cestovnog prometa te nadzoru državne granice.

Sigurnosno-obavještajni sustav razvijat će sposobnosti proaktivnog djelovanja i ranog prepoznavanja prijetnji, rizika, izazova i trendova temeljenog na prikupljanju i analizi podataka od značaja za nacionalnu sigurnost, kako bi donositelji odluka mogli pravodobno donijeti odluke potrebne za ostvarivanje strateških ciljeva. Posebna će se pozornost posvetiti problematici kvantifikacije i međuovisnosti rizika, poboljšanju izvješćivanja, unaprjeđenju obavještajne analitike kroz rano upozoravanje, predviđanje, ovladavanje znanjima, primjeni i učincima digitalnih inovacija te prijedlozima unaprjeđenja sigurnosno-obavještajnog sustava.

Republika Hrvatska će unaprjeđivati normativne i provedbene uvjete za stalan parlamentarni, stručni i građanski nadzor zakonitosti rada sigurnosno-obavještajnog sustava, kao i građanski nadzor nad primjenom pojedinih policijskih ovlasti.

Provodit će se kontinuirana izobrazba i obuka zaposlenika u sustavu javne sigurnosti, tijelima sigurnosno-obavještajnog sustava i sektoru privatne zaštite kao i uvođenje suvremenih organizacijskih modela i tehnoloških dostignuća u svim tijelima javne vlasti. Razvijat će se sustavan pristup upravljanja znanjima u svim organizacijama.

Ovladavanje novim znanjima i tehnologijama, kao i boljim poznavanjem domaćeg i međunarodnog sustava zaštite ljudskih prava, omogućit će uspješnije suočavanje sa sve složenijim prijetnjama i izazovima, osobito u kibernetičkom području.

Sigurnosne prijetnje i izazovi, poput korupcije, organiziranog, gospodarskog i kibernetičkog kriminala, nezakonitih migracija i terorizma, imaju sve naglašenije međunarodne značajke. Stoga i odgovor na njih zahtijeva stalnu i kvalitetnu međunarodnu suradnju.

Suprotstavljanje terorizmu provodit će se integriranim pristupom i međuresornom suradnjom, primjenom mjera prevencije, suzbijanja, zaštite i kaznenog progona te jačanjem međunarodne suradnje.

Republika Hrvatska će i dalje razvijati sposobnosti integriranog upravljanja državnom granicom, kao vanjskom granicom Europske unije, ispunjavajući zahtjeve za pristupanje šengenskom prostoru. Republika Hrvatska aktivno će sudjelovati i inicirati zakonodavne i operativne mjere na razini Europske unije radi jačanja ukupnih sposobnosti i spremnosti za odgovor na migracijske izazove i nadzor vanjske granice. Suzbijat će se nezakonite migracije, osobito nezakoniti prelasci državne granice i prekogranični kriminalitet, provodit će se intenzivne mjere vraćanja državljana trećih država koji nezakonito borave u Republici Hrvatskoj te povećavati ukupna sigurnost Republike Hrvatske i Europske unije. Ojačat će se proces integracije stranaca kojima je odobrena međunarodna zaštita i boravak u Republici Hrvatskoj.

Jačat će se sposobnosti za prepoznavanje, otkrivanje, istraživanje i suzbijanje svih oblika organiziranog kriminala te će se pratiti trendovi, intenzivirati mjere i poboljšati mehanizmi za suzbijanje djelovanja organiziranih kriminalnih skupina, uz intenzivnu međunarodnu suradnju.

Republika Hrvatska će sveobuhvatnim pristupom prevenirati i suzbijati radikalizam i ekstremizam uključujući obrazovanje za demokraciju, nenasilje i ljudska prava. Stvarat će se ozračje nulte tolerancije prema nasilju, posebice zločinu iz mržnje, nasilničkom ponašanju među školskom populacijom i mladeži te zloporabi sportskih i drugih manifestacija za iskazivanje radikalizma, ekstremizma i huliganskog ponašanja

U području sustava civilne zaštite te svih segmenata zaštite i spašavanja izradit će se sveobuhvatan pregled postojećeg stanja sposobnosti, prijetnji i rizika te predložiti usklađen model izgradnje sposobnosti koji će obuhvatiti mogućnosti odgovora na svakodnevne potrebe za redovitim djelovanjem, izvanredne situacije, katastrofe i krizna stanja na kopnu i moru. Prema tom pregledu, nastavit će se razvoj sposobnosti na državnoj i područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini te će se razvijati usklađeno djelovanje prilikom katastrofa i velikih nesreća uz osiguranje samostalnosti u redovitom djelovanju.

Osigurat će se zadovoljavajuća razina i učinkovitiji pristup strateškim robnim zalihama s ciljem ublažavanja posljedica izvanrednih okolnosti i bržeg oporavka pogođenog područja.

Ključni oblik povećanja otpornosti i održivosti društva i nacionalne sigurnosti je uključivanje stanovništva u sustav civilne zaštite, osobito u izobrazbu i dragovoljno djelovanje, za što će se razvijati oblici poticaja i javnih priznanja, priznavanjem vještina i znanja stečenih ovakvim radom. Poticat će se spremnost građana na međusobno pomaganje te kultura solidarnosti kao dio prvog odgovora nakon nesreća i katastrofa.

Unaprijedit će se sposobnosti zdravstvenog sustava i sustava civilne zaštite za pravodoban odgovor na ugrožavanje života i zdravlja građana, koje je posljedica kemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika.

Republika Hrvatska uložiti će odgovarajuća sredstva za potpuno uklanjanje minskih opasnosti na svojem teritoriju. Nastavit će se programi edukacije stanovništva koje živi i radi na minsko sumnjivim područjima i skrb za osobe stradale od mina. Hrvatski sustav protuminskog djelovanja pozicionirat će se i promovirati u međunarodnoj zajednici.

Republika Hrvatska pojačat će međunarodnu suradnju i izgrađivati sposobnosti smanjivanja rizika od katastrofa, razvojem sustava ranog upozoravanja te standarda i operativnih snaga za djelovanje u okviru Europske unije, a posebno sa susjednim državama s kojima dijelimo zajedničke rizike.

Zaštita kritičnih infrastruktura usmjerit će se na prevenciju, uklanjanje ili ublažavanje rizika koji mogu izazvati ranjivost kritičnih infrastruktura te jačanje njihove otpornosti. Sustav upravljanja i nadzora nad pojedinim kritičnim infrastrukturama potrebno je kontinuirano nadograđivati i poboljšavati, uz primjenu najboljih iskustava koja na tom području imaju druge države.

Razvit će se modeli razmjene podataka između državnih tijela i agencija i operatora kritične infrastrukture u javnom i privatnom vlasništvu radi pravodobnog upoznavanja s mogućim sigurnosnim prijetnjama i rizicima.

Republika Hrvatska će, izradom dokumenata koji definiraju politiku i metodologije upravljanja kritičnim infrastrukturama i ograničenim nacionalnim dobrima, jasno odrediti koji njihovi dijelovi moraju ostati u većinskom vlasništvu države, čime će se onemogućiti ugrožavanje vitalnih funkcija važnih za državu i stanovništvo u slučajevima poslovnih nestabilnosti.

Jačanje otpornosti nacionalne kritične infrastrukture na suvremene sigurnosne izazove i rizike zahtijeva istodobno održavanje i zaštitu nacionalnih kritičnih civilnih sposobnosti koje će pružiti potporu ukupnim sposobnostima koordiniranim sveobuhvatnim nastupom javnog i privatnog sektora, ponajprije sektora privatne zaštite. Ovi naponi uskladit će se i sa saveznicima, međunarodnim organizacijama i partnerima. Civilna pripremljenost, koja je potpuno u nacionalnoj odgovornosti, okosnica je nacionalne otpornosti.

Uspostava i razvoj sustava domovinske sigurnosti

Republika Hrvatska raspolaže nizom sposobnosti, institucija, tijela državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave te javnog i privatnog sektora čija je nadležnost i zadaća briga o javnoj sigurnosti, zdravlju, zaštiti i spašavanju građana i imovine te zaštiti kritičnih infrastruktura.

Dosadašnja iskustva u reagiranju na izvanredne situacije upućuju na potrebu uspostave modela koji će sustavno riješiti utvrđene nedostatke osiguravanjem koordiniranog planiranja, reagiranja i upravljanja u izvanrednim i kriznim situacijama. Cilj je postizanje sinergijskoga preventivnog učinka djelovanja više čimbenika, brzo i učinkovito sprječavanje, odnosno uklanjanje štetnih posljedica izvanrednog ili kriznog događaja te skraćivanje vremena oporavka i povratka u stanje funkcionalnosti prije nastupanja kriznog događaja.

Pojavom novih sigurnosnih rizika promijenjena je i proširena sigurnosna paradigma, kao i odgovornost za sigurnost. Nestale su granice koje su definirale gdje počinju i prestaju međunarodna, nacionalna ili osobna sigurnost.

Postojeće i nove sigurnosne prijetnje, rizici i izazovi proširuju odgovornost za sigurnost s države na pojedinca, društvo u cjelini te privatni i javni sektor.

Republika Hrvatska treba partnerstvo za sigurnost kao odgovor na složene rizike iz kojeg će proizaći sustav domovinske sigurnosti koji će počivati na načelima poštovanja ljudskih prava i sloboda, transparentnosti, solidarnosti, tolerancije i dijaloga. Republika Hrvatska će razvijati suvremen, sveobuhvatan, racionalan i učinkovit sustav domovinske sigurnosti, koji će odgovarati našoj tradiciji i potrebama. Pristup koji je obuhvaćao uglavnom sigurnosno-obavještajni sustav, obranu i policiju, zamjenjuje se pristupom koji dodatno uključuje gospodarske subjekte, znanstvene i stručne institucije, privatni i javni sektor te organizacije civilnog društva i građane.

Sustav domovinske sigurnosti obuhvatit će koordinirano djelovanje, uporabu sposobnosti i potencijala svih sastavnica nacionalne sigurnosti, počevši od javne sigurnosti, obrane, sustava civilne zaštite, sigurnosno-obavještajnog sustava, diplomacije i gospodarstva te ostalih tijela i institucija u Republici Hrvatskoj. Sustav domovinske sigurnosti usmjerit će se na prepoznavanje, procjenu i smanjivanje sigurnosnih rizika te planiranje odgovora na potencijalne sigurnosne prijetnje vrijednostima i interesima Republike Hrvatske.

Organiziranjem sustava domovinske sigurnosti osigurat će se racionalna, učinkovita i usklađena uporaba postojećih resursa radi smanjenja ili uklanjanja rizika za nacionalnu sigurnost. Sustav domovinske sigurnosti pružat će potporu upravljanju u izvanrednim i kriznim stanjima koja će uključivati i sudjelovanje u upravljanju kriznim stanjima na razini NATO-a i Europske unije. Djelovanjem sustava domovinske sigurnosti osigurat će se jedinstvena metodologija i sustavno praćenje rizika za nacionalnu sigurnost te određivanje prioriteta u postupanju.

Republika Hrvatska će razvojem sustava domovinske sigurnosti osigurati usklađenu pripremu i provedbu propisa kojima će određivati mjere i postupke sigurnosne zaštite od značaja za nacionalnu sigurnost, posebno zaštite kritičnih infrastrukture.

Sustav domovinske sigurnosti činit će središnja državna tijela nadležna za poslove obrane, unutarnjih i vanjskih poslova, civilne zaštite, financija i pravosuđa, uključujući tijela iz njihova djelokruga te tijela sigurnosno-obavještajnog sustava. U sustav domovinske sigurnosti uključivat će se i javne i privatne tvrtke, ponajprije iz sektora privatne zaštite te građani i organizacije civilnog društva.

U procesu upravljanja sigurnosnim rizicima sudjeluju i središnja tijela državne uprave koja u svojem djelokrugu imaju kritične infrastrukture, uključujući i druga tijela iz njihova djelokruga.

Središnje tijelo sustava domovinske sigurnosti je Vijeće za nacionalnu sigurnost, koje će razmatrati rizike i pitanja iz djelokruga državnih tijela koja se odnose na nacionalnu sigurnost. Vijeće će donositi smjernice, odluke i zaključke o načinima zaštite i ostvarivanja nacionalnih interesa i strateških ciljeva.

Za usklađivanje rada sustava domovinske sigurnosti uspostaviti će se koordinacija sustava domovinske sigurnosti, koja će se brinuti za provedbu odluka, zaključaka i smjernica Vijeća za nacionalnu sigurnost. Koordinacija će pokretati i koordinirati izradu Strategije nacionalne sigurnosti ili ažuriranje postojećih strateških dokumenata.

Vijeća za nacionalnu sigurnost redovito će razmatrati izvješća o stanju rizika i prijetnji nacionalnoj sigurnosti i druge strateške i planske dokumente te davati preporuke nadležnim državnim tijelima za usklađivanje razvoja sposobnosti i djelovanja.

U slučajevima izvanrednih i kriznih stanja, koordinacija sustava domovinske sigurnosti predlagat će Vladi Republike Hrvatske i Predsjedniku Republike Hrvatske primjerene načine odgovora i operativno koordinirati državna tijela koja su uključena u operativni odgovor na krizu.

Za potrebe sustava domovinske sigurnosti razvijat će se specijalizirani programi izobrazbe i obuke u koje će se uključivati zaposlenici tijela državne uprave, upravnih tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, ali i zaposlenici javnog i privatnog sektora koji se bave djelatnošću važnom za domovinsku sigurnost.

Sustav domovinske sigurnosti uredit će se posebnim zakonom.

Razvoj i održavanje snažne i aktivne obrane

Republika Hrvatska razvija i održava obrambene sposobnosti na odgovarajućem stupnju spremnosti radi pravodobnog reagiranja na promjenljive okolnosti i izazove iz međunarodnog okružja. Oružane snage Republike Hrvatske razvijaju sposobnosti provedbe borbenih operacija u obrani vlastitog teritorija na kopnu, moru i zraku te u kibernetičkom prostoru, samostalno i u suradnji sa saveznicima, do aktiviranja mehanizma kolektivne obrane. Misije Oružanih snaga Republike Hrvatske, kao temeljnog nositelja funkcije obrane, su obrana teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske te obrana saveznika, doprinos međunarodnoj sigurnosti i potpora civilnim institucijama. Članstvo Republike Hrvatske u NATO-u osigurava uvjerljivo jamstvo kolektivne obrane, kao važan čimbenik odvraćanja i obrane stanovništva, teritorija i nacionalnog suvereniteta.

Nadzor i zaštita zračnog prostora provodit će se nacionalnim sposobnostima povezanim s odgovarajućim savezničkim sustavom. Odluka o nastavku izgradnje sposobnosti nadzora i zaštite zračnog prostora Republike Hrvatske donijet će se do kraja 2017. godine.

Nadzor i zaštita suverenih prava i interesa Republike Hrvatske na moru provodit će se usklađenim djelovanjem svih čimbenika pomorske obrane za izvršenje zadaća nadzora, zaštite i čuvanja mora. Nacionalne sposobnosti dograđivat će se razmjenom podataka o situaciji na Jadranskom moru, u suradnji s tijelima NATO-a i Europske unije.

Za potrebe izvršavanja zadaća iz Akcijskog plana za spremnost NATO-a, odnosno u slučaju pogoršavanja sigurnosne situacije, za sudjelovanje u operacijama kolektivne obrane razvijat će se odgovarajuće vojne i civilne sposobnosti radi odvraćanja i obrane te kao doprinos vjerodostojnosti savezničke solidarnosti i koheziji NATO-a.

Nedostatne i kritične specijalnosti koje nije isplativo razvijati u stalnom sastavu Oružanih snaga Republike Hrvatske popunjavat će se pričuvom koja treba omogućiti povećanje mirnodopskog sastava Oružanih snaga Republike Hrvatske za potrebe nacionalne obrane te povećati učinkovitost djelovanja u operacijama u inozemstvu. Za osiguranje narastanja snaga, dugoročnim razvojem i popunom pričuve odabrat će se odgovarajući model vojnog osposobljavanja.

Uz postojeći program dragovoljnoga vojnog osposobljavanja, uvest će se programi osposobljavanja i aktivnosti koji će razvijati sigurnosnu kulturu kod šire populacije, posebno mladih osoba, te jačanje svijesti kako su sigurnost i sudjelovanje u obrani pravo i obveza svakoga državljanina i cjelokupne zajednice.

Kao pouzdan i odgovoran saveznik, Republika Hrvatska će osigurati ravnotežu između nacionalnih potreba i savezničkih obveza u skladu s realnim mogućnostima gospodarstva te nacionalnim potrebama i prioritetima. Planiranje razvoja sveukupnih obrambenih sposobnosti uskladit će se s odgovarajućim procesima u NATO-u i u suradnji sa saveznicima.

Postupno će se povećavati financijska sredstva za obranu prema ciljanih dva posto BDP-a, uvažavajući ekonomske i fiskalne mogućnosti Republike Hrvatske. Vodit će se računa o važnosti obrane, ali i o načinima na koje obrana izravno i posredno pridonosi gospodarstvu Republike Hrvatske. Ovaj porast omogućit će održavanje postojećih, kao i razvoj novih sposobnosti.

Republika Hrvatska pridonosit će naporima međunarodnih organizacija usmjerenim na učvršćivanje međunarodne sigurnosti i stabilnosti sudjelovanjem u međunarodnim misijama i operacijama te operacijama odgovora na krize. U aktivnostima stabilizacije i obnove krizama pogođenih područja u inozemstvu sudjelovat će i civilni stručnjaci iz privatnog sektora, akademske zajednice i civilnog društva.

Republika Hrvatska aktivno će pridonositi misijama i operacijama u okviru Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije i sudjelovati u inicijativi združivanja i dijeljenja te projektima Europske obrambene agencije. To će sudjelovanje biti komplementarno naporima razvoja obrambenih sposobnosti u okviru NATO-a. Članstvo u Europskoj uniji iskoristit će se za bolje korištenje strukturnih i investicijskih fondova za izgradnju sposobnosti za dvojnu civilno-vojnu uporabu.

Poseban naglasak bit će na uspostavi mehanizama učinkovite, sigurne, neometane i pouzdane razmjene informacija te poticanje mogućnosti gospodarskog i akademskog sektora kako bi se iskoristili svi nacionalni potencijali u cilju razvoja potrebnih obrambenih sposobnosti. Tako će se omogućiti pristup najnovijim postignućima u širokom rasponu istraživačkih područja, suvremenim tehnologijama, kao i metodama i tehnikama znanstveno-istraživačkog rada koji će pomoći podizanju znanstvene i tehnološke razine obrambene industrije i društva u cjelini. Sastavni dio ovih napora je prevladavanje ovisnosti o vojnoj opremi istočnog podrijetla, što će se postići povećanim nacionalnim angažmanom i međunarodnom suradnjom.

Operativno angažiranje u zemlji, a naročito u inozemstvu, iziskuje sigurno, potpuno, neometano i učinkovito korištenje informacijsko-komunikacijskih sustava, što zahtijeva snažnu, učinkovitu i otpornu kibernetičku infrastrukturu. Potrebno je omogućiti i poboljšati postojeću razmjenu i raspodjelu informacija, iskustava i procjene prijetnji i rizika između nacionalnih dionika, drugih država i međunarodnih organizacija.

Razvit će se nacionalne sposobnosti suprotstavljanja i obrane od hibridnog djelovanja koje provode države, organizacije ili pojedinci u širokom spektru (diplomatsko-političkom, informacijskom, vojnom, gospodarskom, financijskom, obavještajnom i pravnom). Unaprijedit će se suradnja kroz postojeće okvire razvijene za izgradnju otpornosti na hibridne prijetnje u NATO-u i Europskoj uniji.

Sveobuhvatni nacionalni odgovor treba, kroz sustav domovinske sigurnosti, omogućiti pravodobno prepoznavanje hibridnih aktivnosti, detektirati njihova izvorišta te dati potporu brzom procjeni situacije i učinkovitom procesu donošenja odluka. Izgradit će se otpornost na hibridne prijetnje kao i sposobnost i spremnost odgovora društva i države koji će se koristiti svim nacionalno dostupnim instrumentima za obranu.

Oružane snage Republike Hrvatske pružat će potporu civilnim institucijama u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara kod nesreća, požara i poplava, kada raspoložive sposobnosti namjenskih organizacija neće biti dostatne.

Uspostavljeni kontinuirani demokratski i građanski nadzor nad Oružanim snagama Republike Hrvatske stalno će se unaprjeđivati prema nacionalnim potrebama te najboljim demokratskim standardima.

B. Dobrobit i prosperitet građana

Ekološka Hrvatska i razvoj snažnoga i održivoga gospodarstva

Republika Hrvatska obiluje područjima na kojima je očuvan prirodni okoliš i koja su neprocjenjiv potencijal za razvoj i prosperitet. Hrvatske šume i rijeke, izvori pitke vode, plodno zemljište, močvare i jezera, more i brojni otoci obiluju raznolikošću života, uz brojne endemske vrste. U mnogim područjima očuvani su životni stilovi kakvi su bili stoljećima i koji su omogućavali skladan odnos s prirodom i okolišem te održivo korištenje prirodnih dobara i izvora. Takvi životni stilovi rezultirali su velikom kulturalnom raznolikošću, bogatom graditeljskom baštinom te brojnim narodnim običajima koji su se u uvjetima suvremenog načina života uspjeli očuvati kao etnička, kulturalna i zavičajna baština. Svi ti uvjeti i resursi danas su pravo bogatstvo u suvremenom, unificiranom svijetu, u kojem je općeprisutan trend komercijalizacije i potiranja različitosti.

Republika Hrvatska će uključiti svoje ekološko nasljeđe u održivo kružno gospodarstvo i proizvodnju zdrave hrane i iskorištavanje izvora pitke vode. Turizam će nastaviti promoviranje ekološkog nasljeđa i kulturnu baštinu i time dodatno koristiti mogućnosti ekoloških potencijala i potaknuti oživljavanje hrvatskih sela i manjih gradova.

Zajedničkim djelovanjem tijela državne uprave i lokalne i područne (regionalne) samouprave te gospodarskih subjekata ostvarivat će se ravnoteža između zahtjeva za poboljšanjem kakvoće življenja, gospodarske i socijalne dobrobiti i zahtjeva za očuvanjem okoliša kao prirodnog dobra. Razvijat će se mjere i postupci za jačanje otpornosti Republike Hrvatske na klimatske promjene.

Unaprjeđivat će se pravna regulativa i provoditi mjere koje će omogućiti integraciju načela održivog razvoja u stvaranju i provedbi javnih politika i projekata, odnosno donošenje strateških, razvojnih i investicijskih odluka koje utječu na okoliš, a pri tomu će se uzeti u obzir i klimatske promjene kako bi se jačala otpornost na njih.

Republika Hrvatska će politikama i mjerama poticanja industrijske proizvodnje i proizvodnje hrane stvarati uvjete za dislokaciju određenih industrijskih aktivnosti iz većih industrijskih središta prema slabije razvijenim i naseljenim područjima, što će imati pozitivan učinak na demografsku revitalizaciju i ravnomjerniji gospodarski razvoj te poticati održanje i unaprjeđenje poljoprivrede.

Osigurat će se i održivi razvitak sela i ruralnog prostora poticanjem ulaganja u razvojne projekte. Jačat će se konkurentnost hrvatske poljoprivrede poticanjem proizvodnje i kapitalnim ulaganjima te ulaganjem u suvremene tehnologije i znanja iz područja poljoprivrede.

Regionalnim razvojem pridonijet će se gospodarskom, ali i općem društvenom razvoju Republike Hrvatske. Regionalni razvoj temeljit će se na kontinuiranom učenju i transferu znanja, sudjelovanju u odlučivanju, otpornosti i održivosti, aktiviranju lokalnih razvojnih potencijala, kulturi sustavnog javnog upravljanja te socijalnoj osjetljivosti.

Snažno, konkurentno i fleksibilno gospodarstvo preduvjet je zaštite nacionalnih interesa i ostvarivanja strateških ciljeva Republike Hrvatske. Stabilni financijski sustav i gospodarski rast, uz intenzivnu međunarodnu trgovinu, jačaju unutarnju stabilnost, poboljšavaju suradnju s ostalim državama u susjedstvu i svijetu te unaprjeđuju međunarodni položaj Republike Hrvatske.

Rast gospodarstva povećava financijske sposobnosti za ostvarivanje strateških ciljeva te sprječava nastanak negativnih pojava i trendova u društvu. S druge strane, nacionalna sigurnost stvara preduvjete za održivo i rastuće gospodarstvo te općenito za stabilno funkcioniranje nacionalne ekonomije.

Bolje upravljanje resursima i iskorištavanje prilika za rast i razvoj u hrvatskom društvu važno je na svim razinama, u privatnom i u državnom sektoru. Kontinuiranom i sustavnom analizom potrebno je identificirati kreatore dodane vrijednosti u svim područjima nacionalnoga gospodarstva, ali prepoznavati i eliminirati čimbenike s negativnim utjecajem na hrvatsko gospodarstvo.

Razvoj i zaštita cjelokupne elektroničke komunikacijske infrastrukture, kao i zaštita nacionalnoga radiofrekvencijskog spektra, kao ograničenih nacionalnih dobara, važni su za nacionalno gospodarstvo, ali i za funkcioniranje hitnih i ostalih službi u zaštiti sigurnosti građana, pogotovo u kriznim situacijama.

Mjerama selektivne fiskalne politike potrebno je poticati one gospodarske grane i trgovačka društva koja dokazano utječu na stvaranje dodane vrijednosti, odnosno imaju uspješne poslovne modele i poslovnu politiku.

Država će biti primjer učinkovitog sustava koji će olakšavati i podržavati funkcioniranje i razvoj gospodarstva. Aktiviranje neiskorištenih potencijala pridonijet će povećanju zaposlenosti te zaustavljanju negativnih demografskih i migracijskih trendova. Nadležna državna tijela izradit će programe za konkurentnije gospodarstvo, poticajnu investicijsku klimu i jednostavnije uvjete poslovanja za poduzetnike i ulagače. Država će razvijati partnerski i savjetodavni odnos prema poduzetnicima.

Znanje i tehnologija pokretači su i nositelji globalnoga gospodarstva. Hrvatski obrazovni sustav sinkronizirat će se s potrebama i očekivanjima gospodarstva te će se osigurati radna snaga spremna za gospodarsko natjecanje.

Konkurentnost gospodarstva ovisi o neprekidnome tehnološkom usavršavanju. Prihvatanje novih znanja te usvajanje i razvoj novih tehnologija i inovacija pospješit će se ulaganjem u izvrsnost u obrazovanju i znanosti. Povećat će se stupanj ulaganja u istraživanje i razvoj, poticati inovacije, olakšavati primjena novih i digitalnih tehnologija u poslovanju te ubrzati razvoj poslovnih mreža i povezanosti. Jačanjem inovacijske infrastrukture osigurat će se održivi razvoj, rast zaposlenosti i društvene uključenosti.

U cilju ravnomjernoga teritorijalnog razvoja Republike Hrvatske potrebno je uvažiti preduvjete i okolnosti koje u pojedinim županijama favoriziraju razvoj određenih gospodarskih grana te definirati i regionalno provoditi selektivnu gospodarsku i fiskalnu politiku. Za poticanje razvoja gospodarstva u svim krajevima Republike Hrvatske mora biti osigurana infrastrukturna, prometna i elektronička komunikacijska povezanost, kao i dostupnost različitih energenata. Gospodarskim politikama definirat će se gospodarske grane i kapaciteti od osobite važnosti za nacionalnu sigurnost i proizvodnju vitalnih dobara, a takva će se proizvodnja poticati u slabije razvijenim i onim područjima kojima prijeti ubrzana depopulacija zbog nedostatka radnih mjesta ili propadanja poljoprivrede.

Energetska ovisnost o uvozu trajna je prijetnja učinkovitom i kontinuiranom funkcioniranju gospodarstva. Eventualni zastoji u isporukama energenata ili velike cjenovne oscilacije koje mogu nastati kao posljedica određenih političkih događaja ili prilika kod dobavljača energenata moraju biti nadomješteni alternativnim nabavkama u kratkom roku. Republika Hrvatska će otvarati nove putove i kanale opskrbe energentima, povećavati dostupnost energetske izvora i osiguravati dodatna skladišta te razvijati energetske infrastrukturu samostalno, u suradnji s privatnim sektorom i međunarodnim partnerima. Istraživanje nacionalnih energetske bogatstva potrebno je intenzivirati, a racionalnu eksploataciju povjeriti društvima u većinskom hrvatskom vlasništvu. Potrebno je mijenjati regulativni, porezni i institucionalni okvir kako bi se povećala ulaganja u obnovljive izvore energije. Uspostavit će se normativni i institucionalni sustav analiza sigurnosti i kvalitete opskrbe energijom za sve energente te izraditi planove za postupanje i mjere u slučaju incidenata.

Nastavit će se s izgradnjom infrastrukture u cilju poboljšanja prometne i elektroničke komunikacijske povezanosti te opskrbe energentima i pitkom vodom u svim područjima Republike Hrvatske. Poticaj oživljavanju opustjelih krajeva Republike Hrvatske osiguravat će se i sustavnim potporama ekološki održivoj proizvodnji i korištenju očuvanog okoliša, zemljišta i voda.

More, podmorje i morsko dno posebno su važni za gospodarski razvoj Republike Hrvatske, stoga pozornost treba usmjeriti na održivo gospodarenje i zaštitu bogatstva koja se nalaze u morskim područjima nad kojima Republika Hrvatska ima suverenitet, suverena prava i jurisdikciju. S obzirom na geomorfološke značajke Jadrana kao poluzatvorenoga morskog bazena, Republika Hrvatska će samostalno i u suradnji s drugim državama, štititi Jadransko more i razvijati mehanizme predviđanja i opreza pri korištenju i zaštiti od ekoloških i sigurnosnih posljedica. U svrhu korištenja dostupnih gospodarskih potencijala Sredozemlja unaprijedit će se prometna povezanost i dograditi kritična infrastruktura. Politikama i strategijama gospodarskog razvoja i znanstveno-istraživačkih aktivnosti koje financira i potiče država, usmjeravat će se bolje iskorištavanje hrvatskoga geopolitičkog položaja jadranske i sredozemne zemlje. Nova znanja i tehnologije u proizvodnji opreme i dobara povezanih s pomorskom orijentacijom te proizvodnja energije i hrane, komparativna je prednost hrvatskoga sredozemnog položaja, što daje brojne mogućnosti razvoja koje do sada nisu bile dovoljno iskorištene. Projektima u okviru „Inicijative triju mora“, podržanima interesima saveznika, multiplicirat će se učinci za hrvatsko gospodarstvo.

Jačanje gospodarske suradnje Republike Hrvatske s državama u neposrednom okružju pridonosi osnaživanju zajedničke stabilnosti te će se i nadalje stvarati uvjeti za razvoj trgovinske i druge suradnje. Razvojem međusobne gospodarske suradnje posebno će se poticati gospodarski napredak dijelova hrvatskoga naroda koji žive u drugim državama.

Ulaganjem u obrambene tehnologije i proizvode dvojne namjene te iskorištavanjem baze proizvođača u ovome specifičnom industrijskom segmentu, Republika Hrvatska će ulagati u tehnologije i proizvodne kapacitete važne za održavanje i poticanje konkurentnosti.

Koristit će se raspoložive mogućnosti gospodarskog segmenta NATO-a i Europske unije radi uključivanja odgovarajućih nacionalnih gospodarskih subjekata u međunarodne postupke javne nabave.

Demografska obnova i revitalizacija hrvatskog društva

Sigurnost, opstojnost i prosperitet Republike Hrvatske uvelike ovisi o tome kako će se u budućnosti sačuvati, odnosno povećati broj stanovnika, osigurati ravnomjerna naseljenost i razvijati ljudski potencijali.

Negativni demografski trendovi, neuravnotežen regionalni razvitak Republike Hrvatske, smanjenje i starenje stanovništva, posredno postaju ograničavajućim čimbenikom održivosti gospodarskog, regionalnog i sveukupnog razvoja Republike Hrvatske.

Ovi trendovi utječu i na smanjivanje sposobnosti učinkovitog odgovora na izazove i prijetnje koji ugrožavaju opstojnost i sigurnost Republike Hrvatske.

Populacijska politika provodit će se uz uvažavanje demografskih, socioekonomskih, tradicijskih i drugih specifičnih obilježja stanovništva Republike Hrvatske. S obzirom na negativne demografske trendove, provodit će se pronatalitetna politika, politika poticanja ravnomjernijeg razmještaja stanovništva i imigracijska politika usklađena s potrebama tržišta radne snage. Zbog složenosti i međuovisnosti mnogobrojnih čimbenika koji utječu na demografska kretanja, učinkovita populacijska politika zahtijeva sveobuhvatni dugoročni pristup te nadzor, koordinaciju i praćenje rezultata provedbe politika u različitim resorima koji mogu imati učinak na demografska kretanja.

Pronatalitetna politika provodit će se upravljanjem sustavom mjera iz područja socijalne, zdravstvene, gospodarske, stambene, obrazovne, pravne, financijske, porezne i drugih politika, s ciljem stvaranja uvjeta za demografsku obnovu. Temeljit će se na načelima slobode izbora, slobodnog i odgovornog roditeljstva te ravnopravnosti spolova.

Dugoročnim i stabilnim sustavom socijalnih i materijalnih prava usmjerenih na zaštitu i prava djece, osnaživanje obitelji i obiteljskih vrijednosti, s osobitim naglaskom na usklađivanje rada i obiteljskog života, djelovat će se na podizanje razine životnog standarda mladih obitelji. Osiguravanje odgovarajuće razine životnog standarda obitelji s djecom jedan je od glavnih preduvjeta za ostvarivanje demografskog rasta.

Budući da je za učinkovitost pronatalitetne politike potrebno osigurati podršku ukupne javnosti, uz niz pronatalitetnih i drugih mjera, potrebna je i odgovarajuća komunikacijska strategija.

Sustav mjera koje će biti usmjerene na uspostavljanje objektivnih stručnih kriterija pri zapošljavanju i napredovanju, osobito u državnim i javnim službama te upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, omogućavanje cjeloživotnog razvoja

ljudskih potencijala, napredovanja prema sposobnostima i nagrađivanje izvrsnosti bit će u potpori stvaranja perspektive društvene pravednosti, mogućnosti razvoja mladih ljudi i zaustavljanja iseljavanja.

Pri donošenju planova i smjernica gospodarskog razvoja posebna pozornost posvetit će se mjerama koje će zaustaviti depopulaciju dijelova teritorija i neravnomjeran regionalni razvoj.

Uz sveobuhvatne pronatalitetne politike poduzet će se i niz mjera iz područja zdravstvene zaštite i socijalne sigurnosti radi prevladavanja negativnih učinaka starenja stanovništava.

Hrvatsko iseljeništvo uključivat će se u društveni život Republike Hrvatske kako bi se potaknuo povratak, a postojeći potencijal iseljeništva lakše i u što većoj mjeri integrirao u gospodarski i društveni razvoj Republike Hrvatske.

Razvoj države uprave po mjeri građana i strateško komuniciranje

Ostvarivanje sigurnosti građana Republike Hrvatske i njihove dobrobiti izravno ovisi i o učinkovitoj državnoj upravi i javnim službama. Prema kvaliteti djelovanja državne i javne uprave građani i javnost ocjenjuju kvalitetu ostvarivanja svojih prava i potreba, a onda posredno razvijaju osjećaj sigurnosti i ukupne kvalitete života. Za ostvarivanje ovoga cilja značajnu ulogu imaju učinkovit pravosudni sustav, upravni sustav na svim razinama, zdravstvo, dostupnost i usluge socijalne skrbi, te znanost i obrazovanje.

Reagiranje nadležnih državnih tijela na kršenje zakona i kažnjavanje protuzakonitih postupanja imaju snažan opći preventivni učinak, čime se pridonosi zaštiti temeljnih ustavnih vrednota, ljudskih prava i prava građana.

Pravosudni sustav prilagođavat će se novim pojavnim oblicima ugrožavanja zakona, čime će se stvarati povoljni uvjeti za ukupan društveni razvoj Republike Hrvatske. Republika Hrvatska sudjelovat će u naporima međunarodne zajednice za određivanje pravnih okvira procesuiranja novih oblika kaznenih djela, a osobita pozornost posvećivat će se suradnji u području primjene usvojenih međunarodnih konvencija, sporazuma i drugih međunarodnih akata.

Jačanjem institucionalne sposobnosti i suradnje nadležnih regulatornih agencija, tijela javne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima očuvat će se financijska stabilnost države, neometani rad sustava za obavljanje bezgotovinskih i gotovinskih platnih transakcija i distribuciju gotovine te učinkovita borba protiv pranja i krivotvorenja novca.

Upravni sustav poduzimat će stalne napore s ciljem moderniziranja upravnih usluga i funkcija, čime će se stvarati okružje pogodno za razvoj gospodarstva, znanosti, ukupnoga društvenog života, a posebice za individualni razvoj građana. Za dostizanje ovih ciljeva državna i javna uprava nastaviti će uvođenje suvremenih tehnologija u svoj rad, čime će se svi upravni postupci pojednostaviti, učiniti dostupnijim građanima i pravnim osobama.

Republika Hrvatska ulagat će dodatne napore i osigurati normativni okvir i resurse za široku digitalizaciju državne i javne uprave, javnih službi i usluga, te opće dostupnosti interneta visoke kvalitete svim građanima i gospodarskim čimbenicima. Time će se napraviti odlučan iskorak prema provedbi planova Europske unije o općoj dostupnosti interneta najnovije generacije svim građanima i gospodarstvu. Provedbom digitalizacije osnažit će se kvaliteta javnih usluga i usluga tijela javne vlasti što će imati izravan utjecaj na kvalitetu života građana i učinkovitost države na svim razinama.

Gospodarstvo Republike Hrvatske će digitalizacijom svih javnih i državnih servisa dobiti snažan poticaj za brži razvoj i rast, a olakšat će se i ubrzati razvoj i primjena novih tehnologija, bolja međunarodna uključenost i povezanost gospodarstva, javnih službi, znanstvene zajednice, ustanova i pojedinaca koji djeluju u kulturi, organizaciji civilnog društva i svakog pojedinca.

Republika Hrvatska razvijat će mjere jačanja otpornosti informacijskih i komunikacijskih sustava u kibernetičkom prostoru, kao i smanjivanja negativnih posljedica njihova ugrožavanja ili onesposobljavanja. Težište će biti na sustavima ključnim za normalno funkcioniranje državnih institucija, pohranu, prijenos i razmjenu klasificiranih te osobnih podataka građana.

Propisima će se urediti načini formiranja i čuvanja baza podataka od važnosti za nacionalnu sigurnost i sigurnost građana te će se urediti infrastruktura za pohranu, kao i mjere nadzora i kontrole nad zakonitošću pristupa tim bazama.

Integralni zdravstveni sustav, dostupan svim građanima Republike Hrvatske, nastaviti će razvijati mjere prevencije i izgradnje sposobnosti u području javne zdravstvene zaštite usmjerene na sprječavanje zaraznih i masovnih nezaraznih bolesti. Ovisnost o industrijskoj proizvodnji i masovnoj distribuciji prehrambenih proizvoda povećava rizik od trovanja zbog pogreške ili zlorabe. Zaštita građana od ovih prijetnji zdravlju, uz osiguranje kontrole kakvoće hrane i pitke vode, jedan je od prioriteta u području sigurnosti i zdravlja.

Održivost i stabilnost gospodarstva ostvarivat će se usporedo s pravednom raspodjelom socijalnih mogućnosti i zaštitom okoliša. Aktivnim mjerama zaštite najugroženijih dijelova stanovništva Republika Hrvatska će smanjivati socijalne nejednakosti i ostvarivati socijalni mir.

Uvođenjem temeljitih promjena u sustav odgoja i obrazovanja poboljšat će se otkrivanje i razvoj potencijala mladih osoba te razvoj znanja i vještina s posebnim naglaskom na informacijsku, digitalnu i tehnološku pismenost, kao i usklađivanje sa zahtjevima tržišta radne snage. Aktivirajući potencijale mladih osoba, sustav odgoja i obrazovanja izgrađivat će pojedince koji su sposobni razvijati društvo i prilagođavati se promjenama. Koncept cjeloživotnog obrazovanja promovirat će se kao potreba i model obrazovnog sustava.

U sklopu obrazovnih reformi posebna briga posvetit će se prirodnim, tehničkim i interdisciplinarnim područjima koja su do sada bila zanemarivana.

U skladu s potrebama na tržištu radne snage i gospodarskim razvojem zemlje planirat će se odgovarajuća imigracijska politika i povećavati integracijski potencijal društva.

Republika Hrvatska će jačajući integritet, odgovornost i transparentnost tijela javne vlasti suzbijati korupciju u javnim poslovima te povećavati povjerenje građana u državne institucije. Jačat će se antikorupcijski mehanizmi, unaprijeđivati suradnja i sposobnosti tijela javne vlasti te podržavati uloga građana, civilnog društva i medija u otkrivanju i suzbijanju korupcije.

Republika Hrvatska će razvijati i primjenjivati model strateškog komuniciranja koji će učiniti dostupnim i razumljivim nacionalne interese i strateške ciljeve definirane ovom Strategijom. Ostvarivanje strateških ciljeva i dostizanje željene razine zaštićenosti nacionalnih interesa moguće je jedino u uvjetima kada sveukupna javnost i građani razumiju te interese i ciljeve te načine njihova ostvarivanja. Za uspješno upravljanje provedbom ove Strategije presudno je komuniciranje s najširoom javnosti i mogućnost dobivanja i razumijevanja mišljenja javnosti i građana o procesima provedbe Strategije. Komunikacijskom strategijom i postupcima javnost i građani će dobiti mogućnost sudjelovanja u kreiranju sigurnosti na svim razinama, čime će se ostvarivati i produbljivati partnerstvo za sigurnost.

Mediji su jedan od središnjih čimbenika javnosti te njihovo slobodno i odgovorno djelovanje ima važnu ulogu u dvostranom komuniciranju i podupiranju temeljenih vrednota na kojima počiva demokratski sustav. Za stvaranje povoljnog ozračja u društvu, koje obilježava tolerancija, dijalog i uvažavanje, te odsutnost ekstremizma, govora mržnje, isključivosti i nasilja odgovornost je na svim čimbenicima koji sudjeluju i dijele poruke u medijskom prostoru. Promičući medijske slobode, Republika Hrvatska će osiguravati uvjete za slobodan razvoj javnih, komercijalnih i nekomercijalnih medija.

C. Nacionalni identitet, međunarodni ugled i utjecaj Republike Hrvatske

Zaštita, jačanje i promocija najviših vrednota ustavnog poretka i hrvatskoga nacionalnog identiteta

Hrvatski nacionalni i kulturni identitet temelj je hrvatske države i društva. Posebna briga posvetit će se očuvanju hrvatskoga jezika, kao najvažnijem obilježju hrvatskoga nacionalnog identiteta. Kulturni i nacionalni identitet nacionalnih manjina sastavni je dio ukupnog identiteta Republike Hrvatske.

Hrvatski nacionalni identitet temelji se na ustavnim vrednotama koje promoviraju slobode, prava i ravnopravnost te povoljnu društvenu klimu koja uključuje toleranciju, jednakost pred zakonom, jednakost prilika za osobno ostvarenje, zaštitu ljudskog dostojanstva, općih i manjinskih prava, uvažavanje sličnosti i različitosti, zaštitu ranjivih skupina te isključuje sve oblike diskriminacije.

Republika Hrvatska, kao europska, a posebice sredozemna i srednjoeuropska država, dijeli s ostalim europskim državama judeo-kršćanska identitetska polazišta i druge zajedničke civilizacijske vrednote kojima pridonosi svojim povijesnim nasljeđem.

Obrazovanje ima jednu od najvažnijih uloga u očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta, te će se nastaviti razvoj nastavnih programa koji na odgovarajući način tretiraju hrvatsko povijesno, kulturno, jezično, graditeljsko, prirodno i drugo nasljeđe i baštinu. Hrvatski nacionalni i kulturni identitet promatrat će se u kontekstu europske zajednice naroda, jezika, povijesti, tradicije i identiteta, čime će se građani osposobljavati za ravnopravno komuniciranje u takvoj zajednici. Odgovarajući napor ulagat će se kako bi se zaštitili identiteti manjinskih skupina koje žive u Republici Hrvatskoj.

Republika Hrvatska, kao stranka međunarodnih instrumenata koji uređuju promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda i čije su odrednice ugrađene u nacionalno zakonodavstvo, snažno će poticati i podržavati organizacije koje mogu značajno unaprjeđivati ostvarenje ljudskih prava i sloboda te štititi i razvijati nacionalni identitet. Slobodni mediji važna su pretpostavka zaštite i promocije hrvatskoga nacionalnog identiteta.

Republika Hrvatska održavat će visoku razinu poštovanja i ostvarivanja nacionalnih prava i prava nacionalnih manjina.

Promicanje znanstveno utemeljene istine o Domovinskom ratu, materijalne i nematerijalne kulturne baštine, prirodne baštine te hrvatskoga jezika i običaja, pridonosi se međunarodnoj prepoznatljivosti i ugledu Republike Hrvatske u svijetu.

Domovinskim ratom zaštićene su univerzalne vrijednosti, postignuto jedinstvo svih sastavnica hrvatskog društva, prevladane su ideološke podjele i konstituirana zajednica slobodnih i ravnopravnih ljudi.

Znanstveno utemeljenom istinom o Domovinskom ratu te događajima iz hrvatske povijesti, uključujući i povijest odnosa s drugim narodima i državama, Republika Hrvatska će se sustavno suprotstavljati pokušajima difamacije hrvatskog naroda i Republike Hrvatske.

Očuvanje vrednota Domovinskog rata, zaštita hrvatskih branitelja, osoba s invaliditetom, obitelji poginulih i nestalih sudionika Domovinskog rata i njihova statusa u društvu, ključne su pretpostavke očuvanja dostojanstva Domovinskog rata i vrednovanja njegova značaja u stvaranju hrvatske države i izgradnji hrvatskoga društva.

Republika Hrvatska uložiti će dodatne napore u pronalaženje i identificiranje osoba nestalih tijekom Domovinskog rata. Pravosudna tijela i tijela kaznenog progona nastaviti će procesuirati počinitelje ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti.

Republika Hrvatska će s posebnom pozornošću raditi na zaštiti hrvatskoga jezika i afirmiranju nacionalnih simbola koji će ujedinjavati građane, čuvajući uspomenu na važne događaje iz hrvatske prošlosti i Domovinskog rata te odajući počast svima koji su žrtvovali svoj život i zdravlje za hrvatsku slobodu i državnost. Državni blagdani i važne obljetnice iz hrvatske povijesti, a osobito obljetnice važnih događaja iz Domovinskog rata, obilježavat će se s posebnim pijetetom i ponosom, iskazujući dostojanstvo i poštovanje zaslužnima za hrvatsku slobodu.

Dan sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje u svijesti naših građana postupno prerasta u odavanje počasti i sjećanja na sve žrtve pale za Hrvatsku. Republika Hrvatska će posebnim zakonom urediti obilježavanje dana sjećanja na sve žrtve pale za Hrvatsku, s odgovarajućim simbolima i načinima obilježavanja.

Oružane snage Republike Hrvatske i hrvatska policija sastavni su dio nacionalnog identiteta i hrvatske povijesti te će čuvati tradicije Domovinskog rata i hrvatskih branitelja. Provedbom svojih zadaća promicati će i njegovati izvrsnost i zajedništvo s građanima.

Ustrajat će se na informiranju građana o temeljnim vrednotama, poticanju javnih rasprava o društvenim pitanjima, suradnji javnih institucija, medija i civilnog društva te pluralizmu. Proaktivnim javnim djelovanjem sprječavat će se širenje mržnje, radikalnih i ekstremističkih ideja te promicati zaštita ljudskih prava i sloboda.

Jačanje međunarodnog ugleda i utjecaja Republike Hrvatske

Republika Hrvatska promiče mir, slobodu, demokraciju, ljudska prava, vladavinu prava, međunarodnu suradnju te primjenu i poštovanje međunarodnog prava u međunarodnim odnosima. U skladu sa svojim mogućnostima pridonosi djelovanju multilateralnih organizacija i integracija kojih je članica, a posebice Ujedinjenih naroda, NATO-a, Europske unije, Organizacije za europsku sigurnost i suradnju i Vijeća Europe.

Republika Hrvatska predana je konceptu sigurne, prosperitetne, socijalne i snažne Europske unije kao zajednice ravnopravnih država koje dijele zajedničke civilizacijske vrijednosti, poštovanje ljudskih prava i sloboda, parlamentarnu demokraciju i vladavinu prava.

Za Republiku Hrvatsku NATO je jamac mira, stabilnosti i sigurnosti.

Uz članstvo u Europskoj uniji, transatlantska suradnja i savezništvo sa Sjedinjenim Američkim Državama i dalje će biti jedan od stupova hrvatske vanjske i sigurnosne politike. Republika Hrvatska, kao relativno mala država po broju stanovnika i BDP-u, unutar Europske unije svoj će međunarodni ugled i utjecaj povećavati i izgrađivati nizom mjera i javnih politika te zajedno s ostalim partnerima raditi na ispunjavanju zajedničkih ciljeva.

Republika Hrvatska će, koristeći se diplomacijom, gospodarstvom, povijesnim i kulturološkim nasljeđem te znanstvenom i akademskom zajednicom, u međunarodnom okružju, ponajviše u neposrednom susjedstvu te u Europi i svijetu, razvijati ugled države sigurne za život i poslovanje. Kod stanovnika drugih država razvijat će se pozitivna percepcija o Hrvatskoj i njezinim stanovnicima kao građanima s kojima se dijele slične vrijednosti i kao državi u koju se rado dolazi turistički, poslovno, na školovanje ili trajni boravak.

Razvijanju ugleda i utjecaja Republike Hrvatske pridonosit će susjedska suradnja i partnerstva s drugim državama na zajedničkim projektima kojima se jača sigurnosna zaštita od prijetnji i vanjskopolitička pozicija.

Republika Hrvatska trajno je posvećena provedbi mehanizama i mjera nadzora naoružanja, izgradnji mjera razvoja povjerenja i sigurnosti na globalnoj, europskoj i regionalnoj razini.

Republika Hrvatska nastaviti će aktivno pružati humanitarnu i razvojnu pomoć drugim državama, posebno u kriznim situacijama, u okviru bilateralne ili multilateralne suradnje.

U skladu s financijskim mogućnostima, podupirat će se stipendiranje dijela studenata iz drugih država, koji će po završetku obrazovanja u Republici Hrvatskoj biti most suradnje i razumijevanja među narodima, a dio njih će ostati trajno živjeti u Republici Hrvatskoj.

Republika Hrvatska će koristiti uspjehe svojih znanstvenika i umjetnika kao i svoje izvrsne sportske potencijale te talent i uspjeh svojih sportaša i klubova za širenje ugleda nacije koja u svjetskim razmjerima postiže zapažene rezultate.

Sudjelovanjem u međunarodnim misijama i operacijama u inozemstvu Republika Hrvatska će promicati ugled i utjecaj države koja snažno pridonosi međunarodnom miru i poretku. Programi Hrvatske radiotelevizije za inozemstvo koristit će se intenzivnije za promicanje hrvatske kulture, povijesne i graditeljske baštine, načina života, očuvanoga prirodnog okoliša i brojnih poslovnih mogućnosti. Potencijali koje pruža hrvatsko zdravstvo i lječilišno-terapijski kapaciteti uživati će potporu i brigu državnih tijela, kao važan instrument širenja ugleda prema drugim državama, ali i važan gospodarski potencijal koji može pronalaziti nova tržišta.

Sigurnost i stabilnost neposrednog okružja i susjedstva od ključne je važnosti za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske. Republika Hrvatska koristit će članstvo u NATO-u i Europskoj uniji za jačanje vlastitoga međunarodnog položaja i povećanje utjecaja na regionalne i globalne sigurnosne prilike, posebno kad je riječ o njezinu jugoistočnom susjedstvu.

Republika Hrvatska nastaviti će promicati savezništva i partnerstva, uključujući i „Inicijativu triju mora“, povezujući sjever i jugoistok i osnažujući svoju srednjoeuropsku, podunavsku i jadransku dimenziju i suradnju s državama koje mogu postati pokretačima jačanja i očuvanja europskog projekta.

Republika Hrvatska svojom će diplomacijom promicati navedena partnerstva i savezništva, privlačiti strana ulaganja te pomagati hrvatskim izvozniciima u plasiranju roba i usluga na inozemnim tržištima.

Republika Hrvatska vlastiti će geopolitički i geografski položaj valorizirati i kao država koja jača vlastitu energetska sigurnost i stabilnost opskrbe te koja pridonosi energetska diversifikaciji i sigurnosti svojega neposrednog susjedstva i širega europskog prostora. Osiguravat će se diversifikacija izvora nafte i plina, pri čemu će Republika Hrvatska biti energetska sponom između jugoistočne, srednje i sjeverne Europe te prema daljnjem azijskom prostoru.

Republika Hrvatska svoj će geostrateški i prometni položaj jačati integrirajući se u potpunosti u europske prometne pravce, prometno se povezujući na jadransko-jonskom pravcu te sudjelovanjem u ostalim inicijativama međunarodnog povezivanja.

Republika Hrvatska nastojat će rješenje otvorenih pitanja o razgraničenju najprije potražiti neposrednim pregovorima. U slučaju da takvi pregovori ne mogu dovesti do rješenja, za Republiku Hrvatsku je prihvatljivo da spor bude prepušten nadležnosti međunarodnoga pravosudnog tijela u postupku u kojem bi se primjenjivala pravila međunarodnog prava.

U razvoju bilateralnih odnosa s pojedinim državama Republika Hrvatska će uzimati u obzir svako difamacijsko postupanje prema Republici Hrvatskoj, čime će se voditi u razmatranju daljnjeg razvoja međusobnih odnosa.

Posebna pažnja posvetit će se očuvanju manjinskih skupina te suradnji u rješavanju zajedničkih pitanja.

Za Republiku Hrvatsku područje jugoistočne Europe je od strateške važnosti i interesa te prioritet u sigurnosnom smislu. Unatoč ostvarenom reformskom i demokratizacijskom napretku i pomacima pojedinačnih država, nastavak trendova nestabilnosti, nesigurnosti, napetosti i vanjskih destabilizirajućih utjecaja u ovome prostoru odražava se na ukupnu regionalnu stabilnost i sigurnost širega europskog prostora. Republika Hrvatska stavlja naglasak na ulaganje u stabilnost jugoistočnog susjedstva, pri čemu euroatlantske integracije i provedbu reformi vidi ključnim čimbenicima i instrumentima za postizanje stabilnosti i sigurnosti, osnaživanje i izgradnju otpornosti susjednih država na unutarnje i vanjske izazove te njihovu gospodarsku modernizaciju i napredak. Republika Hrvatska će stoga sustavno djelovati na potpori demokratskih procesa, stabilizaciji i pristupu država na jugoistoku Europe euroatlantskim integracijama.

Republika Hrvatska ostaje privržena euroatlantskoj perspektivi i budućnosti država jugoistočne Europe te snažno podupire procese proširenja Europske unije i NATO-a. Republika Hrvatska odlučna je pružati daljnu potporu i poticaj u njihovim euroatlantskim integracijskim i općenito reformskim procesima koristeći svoje iskustvo i znanje iz pristupnih procesa, koje će ponuditi ovim državama, uključujući pomoć u izgradnji i jačanju njihovih sposobnosti kako bi same mogle odgovoriti na sigurnosne izazove i prijetnje. Istodobno će isticati potrebu ispunjavanja svih uvjeta za članstvo i razvoj demokratskih institucija koji su ulog u transformaciju društva i uspješnu demokratsku tranziciju.

Republika Hrvatska nastavit će graditi regionalna i globalna partnerstva u skladu s razvojem političke i sigurnosne situacije te vlastitim interesima.

D. Hrvati izvan Republike Hrvatske

Osiguranje opstanka, zaštita identiteta i političkoga subjektiviteta hrvatskoga naroda, kao konstitutivnog u Bosni i Hercegovini, zaštita i potpora Hrvatima u drugim državama i iseljeništvu

Dijelovi hrvatskoga naroda stoljećima žive nastanjeni u državama srednje i jugoistočne Europe kao nacionalne manjine, dok su Hrvati u Bosni i Hercegovini domicilni, konstitutivni i ustavnopravni narod. Njihov položaj mijenjao se kroz stoljeća, ovisno o političkim, državnim i društvenim prilikama u tim državama.

Nakon uspostave mira 1995. godine i potpisa Daytonskog mirovnog sporazuma kojim je uspostavljen ustavnopravni okvir Bosne i Hercegovine, Hrvati su potvrđeni kao konstitutivan narod. U razdoblju nakon 1995., a osobito nakon 2000. godine došlo je do postupnih promjena u izbornom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine, što je dovelo do narušavanja konstitutivnosti, suverenosti i jednakopravnosti hrvatskoga naroda.

Republika Hrvatska odlučna je ispunjavati svoju ustavnu obvezu o posebnoj skrbi za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, kao i obveze koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma te će se koristiti svim diplomatskim, političkim, gospodarskim, obrazovnim, komunikacijskim i drugim raspoloživim mehanizmima kako bi zaštitila njihov konstitutivan status, jednakopravan i suveren položaj. Ostvarivanje ustavom Bosne i Hercegovine utvrđene jednakopravnosti hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini ulog je u izgradnju funkcionalnosti i unutarnje stabilnosti Bosne i Hercegovine, a time i u sigurnost i stabilnost europskoga prostora.

Republika Hrvatska odlučno će zagovarati prava hrvatskoga naroda kao konstitutivnog i jednakopravnog svim drugim konstitutivnim narodima u Bosni i Hercegovini. Zauzimat će se da odluke o budućem statusu Bosne i Hercegovine potvrđuju status Hrvata kao konstitutivnog i jednakopravnog naroda.

Zalagat će se za potrebu bržega euroatlantskog integriranja Bosne i Hercegovine te će joj svojim znanjem i iskustvom prikupljenim tijekom pristupnih procesa pomagati u provođenju reformi i zadovoljavanju kriterija za ulazak u ove integracije.

U bilateralnim odnosima s Bosnom i Hercegovinom, kao državom triju konstitutivnih naroda, Republika Hrvatska u potpunosti poštuje njezinu državnost, suverenitet i teritorijalni integritet.

Republika Hrvatska i dalje će podupirati infrastrukturne, zdravstvene, znanstvene, obrazovne i kulturne projekte važne za opstanak i bolji položaj hrvatskoga naroda. Poticat će snažnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu, a posebno u one krajeve i u projekte koji će podržavati opstanak te štititi nacionalni identitet, kao i politički subjektivitet hrvatskoga naroda, koristeći i različite oblike europske regionalne i prekogranične suradnje.

Republika Hrvatska smatra kako je od ključne važnosti za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini pravo na obrazovanje i javne medije na hrvatskom jeziku, pravo na slobodno odlučivanje u političkom životu te pravo biranja legitimnih političkih zastupnika u zastupničkim tijelima Bosne i Hercegovine. Republika Hrvatska podupirat će aktivnosti usmjerene promicanju suživota i međureligijskog dijaloga te kulturne raznolikosti.

Položaj i opstanak Hrvata kao nacionalne manjine u drugim državama srednje i jugoistočne Europe ovisi o stupnju razvoja političkog sustava i demokratskih institucija u tim državama. Republika Hrvatska će se i nadalje skrbiti o njihovu položaju te podržavati sve aktivnosti vezane uz zaštitu njihova nacionalnog identiteta.

Hrvatska nacionalna manjina koja živi u državama u kojima nisu u potpunosti zaštićena njihova manjinska prava uživa posebnu pozornost i skrb Republike Hrvatske. Republika Hrvatska će svojim bilateralnim odnosima s tim državama, kao i članstvom i utjecajem unutar Europske unije, NATO-a, Organizacije za europsku sigurnost i suradnju i Vijeća Europe voditi računa o osiguranju najviših standarda zaštite svih nacionalnih manjina, a time i hrvatske.

Diplomatsko-političkom, gospodarskom te suradnjom na području kulture i znanosti osnaživat će se položaj hrvatske nacionalne manjine i hrvatskih iseljeničkih zajednica širom svijeta koje svojom dobrom integracijom mogu biti nositelji zaštite i promicanja euroatlantskih vrijednosti, posebno tolerancije i pluralizma te time biti vrijednim dionikom u jačanju sigurnosne dimenzije i stabilnosti zajednica u kojima žive.

Republika Hrvatska zajedno će s vladama tih država podupirati programe obrazovanja na hrvatskom jeziku, podupirati medije i medijske programe na hrvatskom jeziku te financijski podupirati studente, pripadnike hrvatske nacionalne manjine koji se obrazuju u Republici Hrvatskoj i koji će u budućnosti biti nositelji očuvanja nacionalnog identiteta, jezika, kulture i ukupnog položaja hrvatskog iseljeništva širom svijeta.

V. Zaključak

Strategija nacionalne sigurnosti, polazeći od najviših vrednota ustavnog poretka, geostrateškog i geopolitičkog položaja Republike Hrvatske, nacionalnih interesa i ocjene sigurnosnih prijetnji, rizika i izazova s kojima se Republika Hrvatska suočava i s kojima se može susresti u sagledivoj budućnosti, postavlja strateške ciljeve.

Strategijom nacionalne sigurnosti opisani su instrumenti i mehanizmi koji stoje na raspolaganju Republici Hrvatskoj za razvoj, zaštitu i ostvarivanje nacionalnih interesa, samostalno i u suradnji sa saveznicima i partnerima u područjima zajedničkog interesa.

Procjena prijetnji pokazuje kako je vjerojatnost klasične vojne prijetnje koja bi ugrožavala nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske niska. Rizici za nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske prepoznaju se na različite načine u organiziranom i gospodarskom kriminalu, korupciji, nezakonitim prelascima državne granice, terorizmu, nasilničkom ponašanju i ekstremizmu, klimatskim promjenama, narušavanju temeljnih ljudskih prava i sloboda, prirodnim i ljudskim djelovanjem izazvanim nesrećama i katastrofama, ugrožavanju kritičnih infrastruktura i nepovoljnom demografskom trendu.

Istodobno, brojni izazovi za Republiku Hrvatsku pružaju prilike za ostvarivanje i zaštitu nacionalnih interesa i ispunjavanje strateških ciljeva te daju mogućnosti za uravnotežen i održiv razvoj države i društva.

To će se ponajprije ostvariti sustavom domovinske sigurnosti kojim će se oživotvoriti partnerstvo za sigurnost na načelima poštovanja ljudskih prava i sloboda, transparentnosti, solidarnosti, tolerancije i dijaloga.

Republika Hrvatska razvijat će suvremen, sveobuhvatan, racionalan i učinkovit sustav domovinske sigurnosti.

Takvi se rezultati teško mogu postići isključivo djelovanjem državnih tijela i institucija zaduženih i odgovornih za nacionalnu sigurnost bez razumijevanja, potpore i djelovanja široke javnosti, te bez stalnoga parlamentarnog, stručnog i građanskog nadzora.

Kako bi se ova Strategija uspješno provodila i ostvarivala, obveza je svih državnih tijela donijeti strateške i druge dokumente koji će u okvirima svojih nadležnosti određivati konkretne ciljeve, mjere, postupke i sposobnosti zaštite nacionalne sigurnosti. Na taj će se način razvijati i poboljšavati sustav sigurnosti koji će jamčiti svim građanima da Republika Hrvatska u svakom trenutku može brzo, odlučno i snažno odgovoriti na bilo koju prijetnju, rizik i izazov nacionalnoj sigurnosti.

To se može ostvariti povećavanjem odgovornosti svih dionika nacionalne sigurnosti u neprekidnom procjenjivanju prijetnji i rizika u svojem području djelovanja, planiranju i provedbi potrebnih radnji i aktivnosti u njihovu upravljanju i odvratanju, kao i usklađenom i racionalnom korištenju svih raspoloživih resursa.

Provedbom ove Strategije omogućit će se ostvarivanje vizije demokratske, sigurne, prosperitetne, utjecajne i ugledne države sa slobodnim i sigurnim građanima te zaštićenim nacionalnim identitetom.

Vlada Republike Hrvatske jedanput će godišnje izvješćivati Hrvatski sabor o provedbi Strategije nacionalne sigurnosti.

HRVATSKI SABOR

**Predsjednik Hrvatskoga sabora
Gordan Jandroković**

Klasa:
Zagreb,

O B R A Z L O Ž E N J E

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske ishodišni je strateški dokument kojim se određuju politike i instrumenti za ostvarivanje vizije i nacionalnih interesa te postizanje sigurnosnih uvjeta koji će omogućiti uravnotežen i kontinuiran razvoj države i društva. Ova strategija uvodi novu paradigmu sigurnosti koja se temelji na modelu ljudske sigurnosti, odnosno sigurnosti pojedinca – svakoga građanina Republike Hrvatske.

Strategija nacionalne sigurnosti, polazeći od najviših vrednota ustavnog poretka, geopolitičkog položaja Republike Hrvatske, nacionalnih interesa i ocjene sigurnosnih prijetnji, rizika i izazova s kojima se Republika Hrvatska suočava i s kojima se može susresti u sagledivoj budućnosti, postavlja strateške ciljeve.

Od postizanja samostalnosti, obrane i oslobođenja državnog teritorija u Domovinskom ratu, Republika Hrvatska se razvila u slobodnu, demokratsku i odgovornu državu. Članstvom u NATO-u i Europskoj uniji ostvareni su važni vanjskopolitički i sigurnosni ciljevi te stvoreni uvjeti koji Republici Hrvatskoj omogućuju gospodarske, političke i sigurnosne razvojne prilike.

Okružje Republike Hrvatske izvor je potencijalnih izazova, ali i prilika za promicanje i zaštitu nacionalnih interesa.

Republika Hrvatska, kao članica Europske unije, pripada skupini država razvijene demokracije, s kojima dijeli zajedničke europske vrijednosti. Uz prednosti koje proizlaze iz članstva, Republika Hrvatska s partnerskim državama dijeli i sigurnosne izazove. Republika Hrvatska, zahvaljujući položaju srednjoeuropske, podunavske, jadranske i sredozemne države, posjeduje brojne resurse, kao što su Jadransko more i podmorje, čiste vode, šume i poljoprivredna zemljišta, nacionalni parkovi kao i bogata kulturna baština, što joj otvara brojne prirodne, prometne, energetske i gospodarske prilike.

Republika Hrvatska ima negativnu demografsku strukturu i trendove čiji će se nastavak odraziti na društveno-gospodarski razvoj zemlje.

Jačanjem hrvatskoga gospodarstva povećavat će se i potrebe za energentima i njihovim uvozom, što će povećavati osjetljivost Republike Hrvatske na poremećaje u opskrbi energentima.

Strateški ciljevi predstavljaju konkretizaciju ostvarivanja politike nacionalne sigurnosti u području svakoga nacionalnog interesa, u skladu s uvjetima strateškog okružja i promatrano kroz razinu ambicije u srednjoročnom razdoblju. Za ostvarivanje strateških ciljeva Republika Hrvatska koristit će se svim raspoloživim instrumentima i mehanizmima nacionalne moći.

Strategija nacionalne sigurnosti razmatra ostvarivanje strateških ciljeva povezanih s nacionalnim interesom iz kojeg proizlazi svaki cilj. Republika Hrvatska će i dalje razvijati sposobnosti integriranog upravljanja državnim granicom, kao vanjskom granicom Europske unije, ispunjavajući zahtjeve za pristupanje šengenskom prostoru. Jačat će se sposobnosti za prepoznavanje, otkrivanje, istraživanje i suzbijanje svih oblika organiziranog kriminala te će se pratiti trendovi, intenzivirati mjere i poboljšati mehanizmi za suzbijanje djelovanja organiziranih kriminalnih skupina, uz intenzivnu međunarodnu suradnju. Republika Hrvatska pojačat će međunarodnu suradnju i izgrađivati sposobnosti smanjivanja rizika od katastrofa, razvojem sustava ranog upozoravanja te standarda i operativnih snaga za djelovanje u okviru Europske unije, a posebno sa susjednim državama s kojima dijelimo zajedničke rizike.

Republika Hrvatska raspolaže nizom sposobnosti, tijela državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave te javnog i privatnog sektora čija je nadležnost i zadaća briga o javnoj sigurnosti, zdravlju, zaštiti i spašavanju građana i imovine te zaštiti kritičnih infrastruktura.

Postojeće i nove sigurnosne prijetnje, rizici i izazovi proširuju odgovornost za sigurnost s države na pojedinca, društvo u cjelini te privatni i javni sektor. Republika Hrvatska treba partnerstvo za sigurnost kao odgovor na složene rizike iz kojeg će proizaći sustav domovinske sigurnosti koji će počivati na načelima poštovanja ljudskih prava i sloboda, transparentnosti, solidarnosti, tolerancije i dijaloga. Republika Hrvatska će razvijati suvremen, sveobuhvatan, racionalan i učinkovit sustav domovinske sigurnosti, koji će odgovarati našoj tradiciji i potrebama. Sustav domovinske sigurnosti usmjerit će se na prepoznavanje, procjenu i smanjivanje sigurnosnih rizika te planiranje odgovora na potencijalne sigurnosne prijetnje vrijednostima i interesima Republike Hrvatske. Republika Hrvatska će razvojem sustava domovinske sigurnosti osigurati usklađenu pripremu i provedbu propisa kojima će određivati mjere i postupke sigurnosne zaštite od značaja za nacionalnu sigurnost, posebno zaštite kritičnih infrastruktura.

Republika Hrvatska razvija i održava obrambene sposobnosti na odgovarajućem stupnju spremnosti radi pravodobnog reagiranja na promjenljive okolnosti i izazove iz međunarodnog okružja. Misije Oružanih snaga Republike Hrvatske, kao temeljnog nositelja funkcije obrane, su obrana teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske te obrana saveznika, doprinos međunarodnoj sigurnosti i potpora civilnim institucijama.

Nadzor i zaštita zračnog prostora provodit će se nacionalnim sposobnostima povezanim s odgovarajućim savezničkim sustavom. Odluka o nastavku izgradnje sposobnosti nadzora i zaštite zračnog prostora Republike Hrvatske donijet će se do kraja 2017. godine. Nadzor i zaštita suverenih prava i interesa Republike Hrvatske na moru provodit će se usklađenim djelovanjem svih čimbenika pomorske obrane za izvršenje zadaća nadzora, zaštite i čuvanja mora.

Uz postojeći program dragovoljnoga vojnog osposobljavanja, uvest će se programi osposobljavanja i aktivnosti koji će razvijati sigurnosnu kulturu kod šire populacije, posebno mladih osoba, te jačanje svijesti kako su sigurnost i sudjelovanje u obrani pravo i obveza svakoga državljanina i cjelokupne zajednice.

Postupno će se povećavati financijska sredstva za obranu prema ciljanih dva posto BDP-a, uvažavajući ekonomske i fiskalne mogućnosti Republike Hrvatske. Vodit će se računa o važnosti obrane, ali i o načinima na koje obrana izravno i posredno pridonosi gospodarstvu Republike Hrvatske. Ovaj porast omogućit će održavanje postojećih, kao i razvoj novih sposobnosti.

Republika Hrvatska pridonosit će naporima međunarodnih organizacija usmjerenim na učvršćivanje međunarodne sigurnosti i stabilnosti sudjelovanjem u međunarodnim misijama i operacijama te operacijama odgovora na krize. Oružane snage Republike Hrvatske pružat će potporu civilnim institucijama u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara kod nesreća, požara i poplava, kada raspoložive sposobnosti namjenskih organizacija neće biti dostatne.

Hrvatski nacionalni i kulturni identitet temelj je hrvatske države i društva. Posebna briga posvetit će se očuvanju hrvatskoga jezika, kao najvažnijem obilježju hrvatskoga nacionalnog identiteta.

Kulturni i nacionalni identitet nacionalnih manjina sastavni je dio ukupnog identiteta Republike Hrvatske. Hrvatski nacionalni identitet temelji se na ustavnim vrednotama koje promoviraju slobode, prava i ravnopravnost te povoljnu društvenu klimu koja uključuje toleranciju, jednakost pred zakonom, jednakost prilika za osobno ostvarenje, zaštitu ljudskog dostojanstva, općih i manjinskih prava, uvažavanje sličnosti i različitosti, zaštitu ranjivih skupina te isključuje sve oblike diskriminacije.

Obrazovanje ima jednu od najvažniji uloga u očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta, te će se nastaviti razvoj nastavnih programa koji na odgovarajući način tretiraju hrvatsko povijesno, kulturno, jezično, graditeljsko, prirodno i drugo nasljeđe i baštinu.

Republika Hrvatska održavat će visoku razinu poštovanja i ostvarivanja nacionalnih prava i prava nacionalnih manjina.

Promicanje znanstveno utemeljene istine o Domovinskom ratu, materijalne i nematerijalne kulturne baštine, prirodne baštine te hrvatskoga jezika i običaja, pridonosi se međunarodnoj prepoznatljivosti i ugledu Republike Hrvatske u svijetu.

Republika Hrvatska će s posebnom pozornošću raditi na zaštiti hrvatskoga jezika i afirmiranju nacionalnih simbola koji će ujedinjavati građane, čuvajući uspomenu na važne događaje iz hrvatske prošlosti i Domovinskog rata te odajući počast svima koji su žrtvovali svoj život i zdravlje za hrvatsku slobodu i državnost.

Republika Hrvatska će, koristeći se diplomacijom, gospodarstvom, povijesnim i kulturološkim nasljeđem te znanstvenom i akademskom zajednicom, u međunarodnom okružju, ponajviše u neposrednom susjedstvu te u Europi i svijetu, razvijati ugled države sigurne za život i poslovanje. Razvijanju ugleda i utjecaja Republike Hrvatske pridonosit će susjedska suradnja i partnerstva s drugim državama na zajedničkim projektima kojima se jača sigurnosna zaštita od prijetnji i vanjskopolitička pozicija.

Republika Hrvatska odlučna je ispunjavati svoju ustavnu obvezu o posebnoj skrbi za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, kao i obveze koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma te će se koristiti svim diplomatskim, političkim, gospodarskim, obrazovnim, komunikacijskim i drugim raspoloživim mehanizmima kako bi zaštitila njihov konstitutivan status, jednakopravan i suveren položaj. Položaj i opstanak Hrvata kao nacionalne manjine u drugim državama srednje i jugoistočne Europe ovisi o stupnju razvoja političkog sustava i demokratskih institucija u tim državama. Republika Hrvatska će se i nadalje skrbiti o njihovu položaju te podržavati sve aktivnosti vezane uz zaštitu njihova nacionalnog identiteta. Hrvatska nacionalna manjina koja živi u državama u kojima nisu u potpunosti zaštićena njihova manjinska prava uživa posebnu pozornost i skrb Republike Hrvatske.

Strategijom nacionalne sigurnosti opisani su instrumenti i mehanizmi koji stoje na raspolaganju Republici Hrvatskoj za razvoj, zaštitu i ostvarivanje nacionalnih interesa, samostalno i u suradnji sa saveznicima i partnerima u područjima zajedničkog interesa.

Provedbom ove Strategije omogućit će se ostvarivanje vizije demokratske, sigurne, prosperitetne, utjecajne i ugledne države sa slobodnim i sigurnim građanima te zaštićenim nacionalnim identitetom.

Vlada Republike Hrvatske jedanput će godišnje izvješćivati Hrvatski sabor o provedbi Strategije nacionalne sigurnosti.